

paket' Rab 42,2 : Prenu, tiun ĉi *paketon*. — Ham 157,5-9 : mi ... forkaptis la *paketon*, kiun ili kun si tre garde portis ... Mi dissigelis la *paketon*. — FK 215,21 : ĉambron ..., kiu tuta estas plenigita de *paketoj*.

panik'

panto

senser

la scen

parag

parag

parale

— FK

FK 280,21

parlament' FK 87,11 : prezidanto de la *parlamento* en la Provenco.

paroksism' Rab 82,11 : Nur paciencon, la *paroksismo* komencas jam fali.

parti' [en la aparta senco de persono edziĝonta, kiun oni konsideras laŭ ĝia rango aŭ stato]. — Rev 88,16 : Anna Andrejevna efektive atendis bonan *partion* por sia filino.

passaĝer' Rab 59,26 : *Passaĝeroj* en la arbaro.

pasiv' FK 255,12 : Ĉiuj formoj de la *pasivo* estas formataj per helpo de responda formo de la verbo *esti* kaj la participo *pasiva*.

paskvil' Rab 29,4 : oni rigardus ĝin kiel malamikan *paskvilon* kontraŭ la homa gento.

pastoral' Ham 64,16 : por tragedioj, komedioj, historioj,

Alfred-E. Wackrill

Zamenhofaj Vortoj

En 1908 Netroveblaj en la
Universala Vortaro

⟨*ea*⟩

Esperanto
Akademio

ZAMENHOFAJ VORTOJ

Wackrill, Alfred E. (red.). Zamenhofaj Vortoj (Paris 1908). Kun enkonduko de Bernhard Pabst. 1a reeld. Berlino: Esperanto-Akademio 2017.

Stato 2017-04-13. © por la reeldono 2017 Bernhard Pabst.

Kontakto bernhard.pabst@esperanto-akademio.de (anstataŭigu „[e]“ per „@“).

Retejo: <http://esperanto-akademio.wikispaces.com/eniro>

En sama formo aperis aliaj volumoj de la Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto, vd. la apudan liston. Ĉiuj volumoj estas senkoste elŝuteblaj de

<http://esperanto-akademio.wikispaces.com/eniro>.

ESPERANTISTA CENTRA OFICEJO.

ESPERANTISTA DOKUMENTARO

PRI LA OFICIALAJ, HISTORIAJ, BIBLIOGRAFIAJ KAJ STATISTIKAJ AFEROJ.

Kajero oka

(Aŭgusto 1908).

I.

OFICIALA PARTO

SEKCIO B : LINGVA KOMITATO.

Raportinto : ALFRED-E. WACKRILL.

4.

ZAMENHOFAJ VORTOJ

NETROVEBLAJ EN LA UNIVERSALA VORTARO

TIRITAJ EL

*Ekzercaro, Hamleto, Fundamenta Krestomatio, la Revizoro
kaj la Rabistoj, kun citaĵoj.*

Prezo : unu franko.

PARIS,

ESPERANTISTA CENTRA OFICEJO

51, RUE DE CLICHY, 51

1908

Enkonduko

La „Unua Oficiala Aldono al Universala Vortaro“ de 1909 (OA 1) havas jenan noton:

„La steleto * montras la vortojn cititajn en: A. E. WACKRILL: *Zamenhofaj Vortoj* (Centra Oficejo, 51, rue de Clichy, Paris). La ekzemploj en tiu verko tre ofte plene klarigas la sencon aŭ sencojn. — ...“.

La konkordanco de 1908 tial estas grava helpilo por ĝuste interpreti multajn vortojn, de 1909 Fundamentajn. Sed ne nur: Ĝi enhavas ankaŭ vortojn aldonitajn al la Fundamento de Esperanto per ĉiuj postaj Aldonoj, ĉefe per OA 2 (ekz. *departement-o*, *disciplin-o*), sed ankaŭ per OA 3 (ekz. *civilicaci-o*, *ĉifr-o*), OA 4 ĝis OA 7, OA 8 (ekz. *Afrik-o*, *Azi-o*) kaj OA 9 (ekz. *ĉirkumcid-i*). En tiuj Aldonoj tamen mankas simila persteleta referenco al ĝi kiel ĝi ekzistas en OA 1. Kelkaj vortoj notitaj ĉe WACKRILL fine mankas en la Fundamento eĉ laŭ stato de 2007 (OA 9), kvankam ili meritas esti aldonitaj (ekz. *anso*, *beduen-o*, *Cezar-o*).

La vortoj estas ĉerpitaj el la Zamenhofaj tradukoj de *Hamleto* (Ŝekspiro - Ham), *La Rabistoj* (Ŝillero - Rab) kaj *La Revizoro* (Gogol - Rev), krome el la pluraŭtora *Fundamenta Krestomatia* (FK) kaj kelkaj pliaj fontoj. La antaŭparolo nur malprecize indikas la bibliografiajn informojn, tiel ke ne fariĝas klare, ĉu ekz. bazo de *Hamleto* estas la originala unua eldono de 1894 aŭ la fare de DE BEAUFONT iom ŝanĝita dua aŭ tria, aperintaj ĉe Hachette ĉ. 1902 kaj ĉ. 1904.¹ Pluraj notoj montras, ke la kunlaborintoj uzis kaj la unuan eldonon de la Fundamenta Krestomatia de 1903 kaj la de Zamenhof mem iom reviziitan kvinan de 1907 (ekz. 1-a eld. *meskit-o*, 5-a *moske-o*). Ni klopodis spuri la uzatajn eldonojn en la apudmetita listo.

Post ĉ. 100 jaroj kelkaj malmultaj citaĵoj impresas strangaj aŭ eĉ diskriminaciaj kaj ne plu akcepteblaj.² Kelkaj aliaj estas lingve arkaaj.³ La leganto bv. konscii, ke temas pri historiaj tekstoj.

---

¹ Vd. la komparon de Gaston WARINGHIEN. Kritika ‚aparato‘ de la Zamenhofa Hamleto. En: *Lingva Kritiko* 1933:1:21 (Dec.), p. [2-3], repr. Bad Bellingen: Iltis 2016.

² Ekz. ‚la *rasoj* pli malaltaj, kiel ekzemple negroj‘; ‚polip‘ – duone besto duone kreskaĵo‘; La nomo *hotentot* por la etno de la *kojoj* aŭ *kojkojoj* vivanta en Sudafriko kaj Namibio nuntempe estas rigardata rasisma kaj diskriminacia k.t.p.

Enhave iuj vortoj mankas (ekz. *dan'* en Ham [titolpaĝo]: reĝido de *Danujo*; *norveg'* en Ham 0 [Personoj]: reĝido de *Norvegujo* k.a.), dum kelkaj aliaj estas troaj, ĉar ili jam troviĝis en UV laŭ stato de 1905. La originalo intence kaj nur escepte notas personajn kaj geografiajn nomojn (vd. la antaŭparolon de WACKRILL). Tiel ĝi ja notas *jezuit'* el FK (OA 1), sed ne *Jesu'* el la pli posta Rab (OA 3.2) – miso, kiu kaŭzis duoblajn formojn kaj dubojn ĝis al nia epoko (detalojn vd. en BK II.2). Ni kolektis mankantajn proprajn nomojn en listo je la fino de la verketo.

En 1908 ekzistis jam du similaj, pli fruaj konkordancoj:

- Vortoj ĉerpitaj el „Hamleto“. Paris: Lingva Komitato. 1906, 4 p.
- WACKRILL, Alfred E. Konkordanco de „Ekzercaro“ de dro L.L. Zamenhof. Paris: Hachette 1907, 95 p.⁴

La plej gravaj postaj konkordancoj estas

- WÜSTER, Eugen. Zamenhof-Radikaro. Leipzig 1927, 84 p.
- RIHEJ Nomura. Zamenhofa Ekzemplaro. Nagoya-si 1989, xxi, 512 p.

Formale La originalo de 1908 estas tre zorge verkita. Ni skanis ĝin kaj senkomente ĝustigis la nuran manplendon da evidentaj preseraroj. Kelkajn malmultajn vortarajn artikolojn ni prikomentis en pintaj krampoj ({..}) aŭ piednotoj, la angulaj krampoj ([..]) estas tiuj de la originalo. Malgraŭ plurfoja kontrollegado povas esti, ke ankoraŭ troveblas skan-eraroj, ĉefe ĉe similformaj literoj kiel la minusklaj *t*, *l* kaj *i* k.a. Atentigojn pri tiaj kaj ĉiuj aliaj misoj oni bv. sendi al la adreso indikita en la kolofono.

Berlino, en Aprilo 2017

Bernhard Pabst

---

³ Ekz. la duobla formo *miliard'* (OA 1) / *miljard'* (ark.) trovebla en FK; anstataŭ *katakumb'* de OA 2 estas *katakomb'* (-o- anstataŭ -u-); anstataŭ *ĥin'* la Fundamenta formo de OA 9 (2007) estas *ĉin'*; anstataŭ *postesignoj* la vorto *spuroj* nuntempe estas pli kutima k.t.p.

⁴ La verko estas konsultebla en la reteprezento de la Kolekto pri Planlingvoj, Vieno, je la adreso <http://data.onb.ac.at/rec/AC04213266>.

La Referencverkoj

Ni notas tie ĉi nur la eldonojn, aperintajn antaŭ Julio 1908, do tiujn, kiujn la aŭtoroj povis uzi. Pri *FK* la konkordanco mem klarigas, ke oni uzis kaj la 1an kaj la de Zamenhof mem rev. 5a eld. Koncerne al *Hamleto* ni supozas, ke bazo estis unu(j) el la rev. eld. 2a ĝis 4a. Ĉe la *Ekzeraro* la demando ne gravas, ĉar la revizio koncernas nur naciajn tradukojn, sed la esperanta teksto restis la sama.⁵ Ĉe la *Rabistoj* kaj la *Revizoro* temas pri la unuaj libroformaj eldonoj (ili antaŭe ambaŭ felietone aperis en „La Revuo“). Ni provizore rezignis malŝlosi la svagan indikon „el unu Zamenhofa letero“.

- Ekz Fundamenta Ekzercaro. Zamenhof, L.L. Varsovio. 1a 1894, 2a rev. 1898
- FK Fundamenta Krestomatio. Zamenhof, L.L. (red.). Paris: Hachette 1a 1903, 5a rev. 1907.
- Ham Hamleto. Ŝekspir, V. Zamenhof, L.L. (trad.). Nurnbergo: Tümmel 1a 1894. — Shakespeare, W. Paris: Hachette 2a rev. ĉ. 1902, 3a < 1904, 4a 1906.
- Rab La Rabistoj. Schiller, Frederiko. Zamenhof, L.L. (trad.). Paris: Hachette 1908.
- Rev La Revizoro. Gogol, N.V. Zamenhof, L.L. (trad.). Paris: Hachette. ĉ. 1907.

---

⁵ Detalojn vd. en BK I, estontece en BK III – Zamenhofa Verkaro.

Antaŭparolo

Tiu ĉi vortareto konsistas el citatoj el kelkaj verkoj de D^{ro} Zamenhof, kaj montras la uzadon de pli ol 800 vortoj, kiuj ne havas lokon en la « Universala Vortaro ». Ĝi celas prezenti bazon kaj modelon por eble estonta pli plena vortaro de Zamenhofaj vortoj. La nuna verketo estas rezultato de la laboroj de la « Zamenhofa Subkomitato » aranĝita de la « Lingva Komitato » en la Kongreso en Cambridge en aŭgusto 1907. La verkoj ĝis nun esploritaj estas: la EKZERCARO, HAMLETO, FUNDAMENTA KRESTOMATIO, LA REVIZORO kaj LA RABISTOJ. La referencoj, aŭ lokaj citaĵoj, estas donitaj por Ekzercaro laŭ la sekciaj kaj frazaj numeroj troviĝantaj en la « Konkordanco de Ekzercaro »; ĉe ĉiuj aliaj verkoj la referencoj estas donitaj laŭ paĝaj kaj liniaj numeroj. Ĉe La Revizoro kaj La Rabistoj, la numeroj rilatas ne al la paĝoj de « La Revuo », kie tiuj verkoj unue aperis, sed al la apartaj volumoj eldonitaj de la firmo Hachette.

Kiam en la verko la presitaĵo estas interrompita (ekzemple, ĉe komenciĝo de nova ĉapitro aŭ en drama dialogo) tiam la linia numero estas donita ne laŭ efektiva kalkulado sed laŭ la loko, kiun okupus la dirita vorto sur la paĝo, seninterrompe presita. Ekzemple, ĉe la vorto « Poezio », kiu troviĝas en *Fundamenta Krestomatio* kiel titolo sur paĝo 317, la donita referenco estas: FK 317,9, ĉar la dirita vorto okupas la lokon de la naŭa linio de plene presita paĝo, kiel 312,375 k. t. p.

La citaĵoj notitaj per litero K {en la reldono per: FK} montras la *Fundamentan Krestomation*, ne distingante en ĝi la verkojn propre Zamenhofajn de la ceteraj. Oni do invitas la leganton atente relegi en tiu libro la antaŭparolon de la Majstro kaj tiri el ĝi siajn konkludojn pri la grado de aŭtoritateco de la ne-Zamenhofaj verkoj, kiuj troviĝas en la *Krestomatio*. [6]

Personaj kaj geografiaj nomoj estas enmetitaj nur en okazo se ili havas ĝeneralan intereson, krom la persona kaj geografia.⁶

Steleto post ia vorto (ekzemple: **akr'** *, **bor'** *, k. t. p.)⁷ montras, ke samforma radikoj kun malsama signifo troviĝas en la *Universala Vortaro*.

---

⁶ [pb]: Ekz. *Afriko*, *Azio*, *Julia* aŭ *Gregoria* kalendaro, *herkulesa* laboro k.t.p. Vd. nun la kompletan liston je la fino de la verketo.

⁷ [pb]: UV – *akr'a* (tranĉilo) kontraste al *akr'o* (angla termezuro); UV – *bor'i* (truon) kontraste al *bor'o* (kemia gaso). UV – *Juli'* (nomo de monato) kontraste al *Juli'* (vira persona nomo, ekz. de Julio Cezaro). Temas pri homonimoj.

Rektangulaj krampoj, [ ], montras rimarkojn de la redaktoro, kiuj nur tiom valoras, kiom ili trafas la konsenton de la leganto. Tri punktoj (...) signas ian foreston de unu aŭ kelkaj vortoj.

24-an de junio 1908.

ALFRED E. WACKRILL (el Londono),
Redaktoro por la Subkomitato.

Nomaro de la Subkomitato por Zamenhofaj verkoj :

AHLBERG, DOR, JUNCK (S^{INO}), MILLIDGE,
MYBS, SCHAFFER (F^{INO}), SIMON, WACKRILL.

Zamenhofaj Vortoj

Netroveblaj en la Universala Vortaro

Tiritaj el

Ekzercaro, Hamleto, Fundamenta Krestomatio, la Revizoro

kaj *la Rabistoj*, kun Citaĵoj

A

- abism'** Rab 84,17 : la esperojn de mia vivo mi devis vidi forfali en la *abismon*.
- ablativ'** FK 254,23 : la *ablativo* [estas esprimata] per per aŭ aliaj prepozicioj laŭ la senco.
- abort'** Rab 65,15 : gravedaj virinoj, kiuj timis *aborti*.
- abrupt'** Rev 48,32 : per rapida *abrupta* voĉo. — Rev 64,30 : Subite kaj *abrupte*.
- absolut'** Ham 46,34 : junuloj ofte tro suferas je *absoluta* manko de singardo. — FK 244,23 : alportinte *absolute* nenian utilon. — FK 269,30 : ili *absolute* ne volas kredi.
- absorb'** FK 160,2 : mi sidis tiel *absorbite* per la notoj, ke mi ne rimarkis vian eniron.
- abstrakt'** FK 284,2 : batalado *abstrakta* kaj teoria. — FK 264,19 : signoj figuraj ... permesas la prezentadon de *abstraktaĵo*.
- absurd'** Rev 41,11 : *Absurdo*, plena *absurdo* ! — FK 300,14 : ĝi faros tamen tian *absurdan* elekton. — FK 311,17 : vortoj ... kiujn ne uzi estus rekta *absurdo*.
- aĉ'** Rab 129,31 : *Pastraĉa* babilado !
- adept'** FK 244,10 : la afero, kiu povus alporti utilon al ĉiu aparta *adepto* nur tiam, se antaŭe jam ekzistus multego da aliaj *adeptoj* ... — FK 286,5 : la nombro da *adeptoj* de tiu ĉi lingvo kreskadus.
- adjutant'** Rev 83,24 : kurieroj kaj *adjutantoj* ĉiam rapidas antaŭe. — FK 61,33 : la alkurinta *adjutanto*.
- admiral'** Rev 66,8 : diversaj eminentuloj, senatanoj kaj *admiraloj*. — FK 92,29 : la *admiralo* ne kuŝigas sin. — FK 92,24 [ŝipo, kiu] portas *admiralan* flagon sur la masto.
- adopt'** FK 173,8 : Ĉu vi ne volus fariĝi mia *adopta* filino?
- adres'** Ekz 42,8 : El la tri leteroj, unu estis *adresita* al ... — FK 227,29 : mi permesas al mi *adresi* al vi mian prezaron.

- adstring'** FK 233,30 : En la ceteraj okazoj sufiĉas *adstringaj* gutoj (okulakvoj). — FK 234,5 : *adstringantaĵoj*.
- advokat'** FK 61,14 : Unu *advokato*, tre malgranda, venis juĝejon. — FK 247,21 : [ekzemplo de internacia vorto].
- aforism'** Ham 86,31 : Ĉu tio ĉi estas prologo aŭ ia *aforismo* ?
- Afrik'** FK 200,1 : diamanto-grandegulo, kiun oni antaŭ nelonge trovis en la suda *Afriko*.
- agat'** Rab 71,10 : Tiun ĉi *agaton* mi portas pro la honoro.
- agit'** [El unu Zamenhofa artikolo] : Li [L. Einstein] havis la intencon komenci vastan sisteman *agitadon*.
- agoni'** Rab 47,20 : mia mortanta kamarado ... diris *agoniante*. — FK 190,5 : kriado kaj *agonio* de la mortantaj bestoj.
- agronomi'** FK 207,26 : oni malfermis lernejon de *agronomio*.
- akademi'** FK 309,33 : la estonta *akademio* aŭ kongreso. — FK 207,17 : *akademion* de la greka kaj latina lingvoj.
- akord'** Rab 37,23 : la humora stato de la spirito *akordiĝas* kun la movoj de la materio. — Rab 37,24 : *malakordo* de la meĥanikaj vibracioj. — FK 392,4 : Se 1' harpo eĉ estas rompita – 1' *akordo* ankoraŭ do ploras.
- akr'*** [*acre*, angla mezuro por tero] FK 205,33 : Chautauque okupis 150 *akrojn* da bela tero.
- akt'** FK 198,22 : la kiso havis sian komencon en la *akto* patrina. — Ham 1 (titolo), *Akto* I. — FK 71,15 : la preparaj *aktoj* [en la juĝejo].
- aktiv'** Ekz 29,8 : se ni pri ia verbo ne scias, ĉu ĝi postulas post si la akuzativon (t. e. ĉu ĝi estas *aktiva*) aŭ ne. — FK 255,10 : *aktiva* estanta [akceptas la finiĝon] *-ant*; aktiva estinta *-int*.
- aktor'** Ham 64,13 : La plej bonaj *aktoroj* en la mondo, por tragedioj.
- akurat'** Ham 1,33 : Vi *akurate* venis al la servo! — FK 80,8 : Mi amas, ke oni *akurate* pagu la luan pagon. — Rab 109,1 : li promesis reveni al ni *akurate* je la oka horo.
- akvilegi'** Ham 130,24 : Jen estas fenkolo por vi kaj *akvilegio*.
- alarm'** Rab 132,12 : la tuta vilaĝo estas *alarmita*. — Rab 62,29 : la *brulalarmaj* sonoriloj komencas brui.
- album'** Rev 74,26 : Mi petas vin, ke vi skribu al mi pro memoro iajn versojn en la *albumon*.
- ale'** FK 108,31 : ni estis sur la strato kaj paŝis rapide tra unu el niaj larĝaj *aleoj*.
- alegori'** Rev 51,13 : li ... ŝprucigis tiajn *alegoriojn* kaj kaŝitajn sen-

- cojn, ke ŝajnis, ke oni neniam divenos la veron.
- alfabet'** FK 72,10 : por la plimulto de la kulturaj popoloj estis enkondukita jam longe ... unu kondiĉa *alfabeto*. — FK 212,7 : en returnita ordo de la *alfabeto*. — FK 291,15 : konatiĝo kun ĝia plej simpla *alfabeto*.
- algebr'** FK 259,1 : similaj je la signoj de la *algebro*.
- alhemi'** FK 183,24 : la *alhemiisto* Villeneuve anoncis, ke en la jaro 1335 venos la Antikristo.
- aligator'** FK 199,23 : la loko de loĝado de *aligatoroj* kaj aliaj akvaj bestoj.
- alkohol'** FK 195,2 : la plejparto de la centjaruloj tute ne uzadis *alkoholon*. — FK 232,16 : troa ĝuado de *alkoholaj* trinkaĵoj. — FK 115,3 : De la tago de mia edziĝo mi uzis nenian *alkohol-aĵon*.
- almanak'** Rab 25,1 : ian poŝlibron, aŭ *almanakon*, aŭ ion similan.
- altan'** FK 323,25 : al ĝardeno *altano* ili ambaŭ sen bru' alŝteliĝas.
- ambasador'** Rev 47,27 : ministro de la Aferoj Eksterlandaj, la franca *ambasadoro*, la *ambasadoroj* angla kaj germana kaj mi. — FK 143,22 : eniris la belega edzino de la *ambasadoro* N.
- ambrozi'** FK 456,11 : l' *ambroziaj* bulkharoj de l' potenculo subfalas. — Rab 33,21 : lasu vin mortigi per la *ambroziaj* odoroj, kiuj vaporas el lia faŭko.
- Amerik'** FK 270,7 : legu la historion de la eltrovo de *Ameriko*.
- amfor'** FK 354,15 : peza la *amforo* konsolas.
- amoni'** FK 234,20 : Rp. *amonio* klora 0,5.
- analiz'** Rab 114,20 : *analizadi* la konfuzitan bildon. — FK 243,15 : Mi ne *analizos* tie ĉi la diversajn provojn.
- anatom'i'** Rab 62,5 : mi estis jam kun mia haŭto kaj haroj forvendita al la *anatomio*. — FK 207,29 : fakultaton por *anatomio*.
- anekdot'** FK 69,34 : El la *anekdotoj*, kiuj rakontas pri Henriko VIII.
- anonim'** FK 268,18 : Raporto verkita de *anonima* aŭtoro. — FK 134,11 : iu mia bondeziranto sciigis min per *anonima* letero.
- ans'** Rev 29,10 : Ĉe la pordo ekmoviĝas la *anso*.
- Antikrist'** FK 183,25 : Villeneuve anoncis, ke en la jaro 1335 venos la *Antikristo*.
- antipati'** FK 279,2 : siaj simpatioj kaj *antipatioj*.
- antipod'** FK 280,1 : nacio tute fremda kaj eĉ *antipoda* por ĝi. — FK 100,33 : instruo pri la *antipodoj* estas nekonforma al la principoj de la religio.

- antropologi'** FK 207,28 : oni malfermis *antropologian* fakultaton.
- aparato'** FK 193,34 : nova *aparato*, kiu kvietigas la ondegojn.
- apati'** FK 284,27 : ni kun malespero kaj *apatio* lasus fali la manojn.
- apelaci'** Rab 30,4 : La homoj kaŝis antaŭ mi homecon, kiam mi *apelaciis* al homeco.
- apetit'** Ham 53,23 : li perdis la *apetiton*. — Ham 124,13 : Bonan *apetiton* ! — Rev 76,16 : kaj ŝi ankaŭ estas tre *apetita*.
- aplomb'** FK 272,27 : kriante kun la *aplombo* de instruitulo. — FK 279,23 : homoj, kiuj kun scienca *aplombo* kredigas.
- apostrofo'** FK 256,4 : la fina vokalo ... povas esti ... anstataŭata per *apostrofo*.
- arab'** FK 68,29 : li kaj lia servanto kurigis 50 sovaĝajn *arabojn*. — FK 30,26 : *araba* legendo.
- ard'** Rab 114,7 : kial mia Perillo faris el mi bovon, en kies *ardanta* ventro la homeco rostiĝas. — Rab 63,30 : kiam oni el *ardanta* forno saltas en glacian akvon.
- arĥeolog'** FK 199,31 : La *arĥeologoj* promesas al si riĉan rikolton.
- arĥi-** Rev 84,24 : *Arĥifriponoj*, protokanajloj, maraj trompisto!
- aristokrat'** Rev 84,1 : viaj konatoj estos homoj kun la plej *aristokrata* konduto. — FK 128,5 : Mia patro estis tre riĉa homo, natura *aristokrato*.
- aritmetik'** FK 80,34 : Nu, ĉu vi lernis *aritmetikon*?
- Arkad'ujo** FK 124,15 : al la rando de la mondo, al plej feliĉa *Arkadujo*.
- arme'** Rab 74,27 : Mi sentas *armeon* en mia pugno.
- arog'** Rev 78,29 : mi ne *arogas* al mi kredi. — Rab 85,23 : Vi *arogas* al vi esperi, ke vi kaptos viron per flatoj. — Rab 66,9 : kiu *arogis* ludi kun la bastonego de Jupitero.
- arom'** FK 163,7 : ni ambaŭ enspiradis per plenaj pulmoj la *aromon* de romaneco. — FK 28,15 : blankaj, delikataj, *aromaj* lilioj.
- arŝin'** Rev 70,2 : la peco ja enhavas ĉirkaŭ kvindek *arŝinoj*. — Rev 84,24 : kio, samovaristoj, *arŝinistoj*, plendi vi ekvolis?
- asesor'** Rev 8,3 : via *asesoro*. Li sendube estas homo instruita. — Rev 45,28 : Oni volis eĉ fari min kolegia *asesoro*.
- aspir'** Rab 41,24 : tiele staras la afero de via *aspirado* pri la fraŭlino.
- astigmatism'** FK 232,34 : personoj *astigmatismaj*.
- astr'** Rab 108,5 : Luno estas nia *astro*.
- astrolog'** FK 183,21 : la *astrologoj* ektimigis la popolojn per antaŭdiro, ke baldaŭ fariĝos kuniĝo de ĉiuj planedoj.

astronom' FK 184,35 : la glora franca *astronomo* Kamilo Flammarion. — FK 193,8 : La Amerika *astronomo* Jonson.

ateist' Rab 25,6 : kaj se tio ĉi ne bone iros, tiam fariĝi *ateisto!*

Atlant' FK 205,29 : *Atlanta* Oceano.

atlas' FK 154,7 : La meblaj kovriloj estis el blua *atlaso*.

atlet' FK 199,16 : La « feliĉa elektito » fariĝis unu *atleto*, kiu ne havis sukceson en la cirkoj.

atmosfer' FK 184,31 : la ĥemia kuniĝo de la densigita vosto de la kometo kun la oksigeno de nia *atmosfera*.

aŭdienc' Rab 99,22 : ĉe mi ĝi neniam ricevos *aŭdiencon*. — FK 103,26 : Ili petas *aŭdiencon* ĉe la reĝino. — FK 99,29 : Mendoza aranĝis por li *aŭdiencon*.

aŭkci' Rab 40,6 : Li konsilis al vi, ke vi vendu per *aŭkcio* vian dokumenton de nobeleco. — Rab 16,22 : matraco, kiun ĉe *aŭkcio* iu forŝiris de ili per plidono.

Aŭstrali' FK 197,27 : *Aŭstraliaj* elmigrantoj.

aŭtomat' FK 131,26 : Ŝi *aŭtomate* sin apogis sur la brakon de Arturo.

aŭtor' Ham 66,5: [iu drama peco] havas ... nenian esprimon, kiu montras ĉe la *aŭtoro* la intencon de arta ornamado. — FK 273,20 : tiuj ĉi artikoloj estas ankoraŭ sen-

kuraĝaj, kvazaŭ la *aŭtoroj* timas, ke ...

aŭtoritat' Ham 66,1 : laŭ la opinio de aliaj personoj, kies juĝo en tiaj aferoj estas pli *aŭtoritata* ol mia. — Ham 113,25 : teruran lian agon per ĉiuj artoj kaj *aŭtoritato* ni penos senkulpiĝi.

Azi' FK 206,22 : Eŭropon, *Azion* kaj Afrikon. — FK 217,7 : parto de la poŝto *Azia* kaj Aŭstralia.

azimut' FK 236,31 : oni nomu *a* la *azimuton* de la suno.

B

Babel' Rev 56, 21 : vi ankaŭ pri la turo de *Babelo* bonege parolas.

babilon' FK 266,21 : la *babilona* konfuzo de lingvoj.

bac' [Okaza vorto. La germana *Batzen* = kvar krejceroj] Rab 18,23: la prezo falis ĝis tri *bacoj*.

bacil' FK 65, 27 : la *baciloj* de tiu ĉi malsano portas sin en la radioj de la suno.

bal' FK 47,17 : Hodiaŭ vespere ni havos *balon* de kortego. — Rev 47,18 : Mi ja ankaŭ *balojn* donas.

balast' FK 274,16 : ni tie ĉi forlasos ĉian superfluan *balaston*. — FK 290,27 : superfluan kaj tute al nenio servantan *balaston*.

balkon' FK 15,17 : sub la belega marmora *balkono*.

- balzam'** Rab 90,19 : kia *balzama* dolĉeco iras el vi. — Rab 33,20 : Iru, enkaptu lian *balzaman* spiron.
- banderol'** FK 217,23 : gazetoj estas sendataj sub *banderolo* ... papera strio kun la adreso.
- bandit'** Rab 86,4 : Por venkoj de *banditoj* ne ekzistas triumfoj.
- bank'** FK 112,21 : ni havas ankoraŭ jam ion en la ŝpara *banko*. — FK 111,34 : li metis ... dudolaran *banknoton* en mian manon.
- bankier'** FK 194,29 : la redakcio faras multajn servojn privatajn, divenante ekzemple ... al *bankieroj* pri aliaj kontoranoj.
- bankrot'** Rab 94,11 : la senlima indulgo devus *bankroti*, se ĝi volus pardoni ĉiujn miajn kulpojn. — Rab 13,28 : kambio, per kiu eĉ *bankrotulo* en ekstrema okazo al si helpas.
- barak'** Rab 65,21 : kiam mi preteriris antaŭ unu el tiaj *barakoj*.
- barbar'** Rab 143,11 : vi malbonavidaj servistoj de miaj *barbaraj* ordonoj. — Rab 32,9 : *Barbarege*, kruele ! Tiun ĉi amon tiel rekompenci.
- barbiton'** FK 354,13 : flut', liutoj, *barbitonoj*.
- bard'** FK 365,32 : Dum kun kantoj novaj *bardoj* paŝos jam sur nia tero.
- barel'** FK 116,33 : Jen estas *barel-eto* da tritiko. — Rab 63,29 : Ĝi estis krako, kvazaŭ ĉe la *ĉielbarel-eto* krevis ringeoj.
- bariton'** FK 179,20 : la nunaj iliaj posteuloj estas *baritonoj*, iliaj nepoj posedos voĉon basan.
- barometr'** Rab 52,30 : mia frunto estos via *barometro*.
- baron'** FK 69,81 : via *barona* moŝto. — Rev 46,29 : Ĉion, kio estas sub la nomo de *barono* Brambeus ... mi verkis.
- bas'** FK 179,21 : iliaj nepoj posedos voĉon *basan*. — FK 179,25 : tiel ekzemple tenoro ... povas ... fariĝi ... *baso*. — FK 179,34 : *basuloj* povas ilin ĝui, kiom ili volas.
- basen'** FK 45,12 : plej belaj kreskaĵoj, kiuj sin trovis en la granda *baseno*.
- bastard'** FK 323,24 : silente min sekvu, *bastardo* ! {Rab [4, Personoj] : Hermano, *bastardo* de nobelo}.
- baz'** Rab 14,29 : Ĉu mi povas nomi amo tion, kio ne estas *bazita* sur estimo al mia « mi » ?
- bazilisk'** Rab 77,12 : por ĉiam liberigita de via *baziliska* rigardo.
- beduen'** FK 31,10 : legendoj, kiujn la *beduenoj* kantas apud la « Puto de Beno ».
- bengal'** FK 184, 32 : eksplodis bel-ega *bengala* fajro.
- bibli'** Ham 144,27 : Ĉu vi havas nenian ideon pri la *Biblio*? En la *Biblio* estas ja dirite : ĉiuj nobeluloj devenis de Adamo. — FK

- 78,20 : laŭ la rakonto de la *biblio* la religiaj kondukantoj vivis malriĉe kaj simple.
- bibliotek'** FK 204,27 : aliaj pruntas la necesajn librojn el *bibliotekoj*. — FK 88,29 : *bibliotekisto* ne povis doni la naŭan volumon.
- bigot'** Rab 57,12 : tiel facila, kiel la salto de publikulino al *bigotulino*. — Rab 60,16 : [la urbo] estas tiel abomene *bigota*.
- bild'** Rab 126,19 : viva *bildo* de la lasta juĝo. — Rab 114,26 : analizadi la konfuzitan *bildon* de la universala mizero. — Rab 53,31 : mi diktas ... la vivan *bildon* de unu tiea doktoro.
- biologi'** FK 203,32 : Facilaj lecionoj de *biologio* de la bestoj.
- blasfem'** Rab 33,17 : Senhonta *blasfemisto* !
- blefarit'** FK 231,23 : la brulumo de la palpebra rando - *blefarito*.
- blefarofimoz'** FK 232,5 : tiam naskiĝas *blefarofimozo*.
- blenore'** FK 233,7 : *blenoreo* de la larma sako.
- bombard'** Rab 18,15 : ili krias, ke ili *bombardos* la urbon.
- (bon-tono)** [okaza vorto {laŭ la franca *bon tone*}] Rev 69,20 : Nur en la ĉefurbo ekzistas ja *bon-tono*. [Vidu ankaŭ movetono].
- bor'** * FK 234,4 : *bora* acido kaj aliaj adstringantaĵoj.
- bordel'** Rab 56,15 : vi ennestiĝas en kafejoj, *bordeloj*, drinkejoj.
- bosk'** Rab 23,30 : Sufiĉe da kuraĝo, por *boski* sub minacanta pendo kun la diablo mem.
- botanik'** FK 247,20 : [ekzemplo de internacia vorto].
- bracelet'** FK 143,27 : sur ŝiaj brakoj ... brilis *braceletoj*.
- braman'** FK 34,16 : saĝa, sed malriĉa *bramano*. — FK 34,27 : la *bramano* venis kaj faris ĉion, kion faras la aliaj magiistoj.
- breĉ'** Rab 143,22 : forakrigi la *breĉetojn* de via glavo.
- brokant'** Rab 13,26 : grandvalora monero, per kiu oni povas majstre *brokanti*. — Rab 17,28 : La tuta popolo *brokantu* per malnovaj pasamentoj kaj bukoj.
- brom'** FK 182,7 : en tre granda amaso sorbigitaj de *bromo*.
- broŝur'** FK 204,12 : la sekretario sendas multon da *broŝuroj* kaj dokumentoj. — FK 241,18 : La nun proponatan *broŝuron* la leganto kredeble prenos en la manojn.
- buddist'** FK 191,13 : la pli altaj kastoĵoj de la hindoj-*buddistoj*.
- buduar'** FK 154,6 : Estis tre agrable en la *buduareto* de sinjorino Breine.
- bull'** FK 186,30 : La papoj ... eldonis *bullojn* malpermesantajn la fumadon.

bulvard' Rev 22,21 : li promenadas sur la *bulvaroj*.

burk' FK 361,13 : sub la *burko* objekto tre granda. « Filo, sub la mantelo rusa mon' en sitelo? »

C

centim' Ekz 41,15 : *Centimo*, pfenigo kaj kopeko estas moneroj.

centimetr' FK 200,7 : ŝtonon havantan la alton de ĉirkaŭ 8 *centimetroj*.

centr' Ham 57,32 : en la regiono de ŝia zono aŭ en la *centro* de ŝia favoro. — FK 239,25 : la sfero ĉiela havanta *I* kiel *centron*. — FK 184,24 : ŝanĝo de la *centro* de pezo de la tero.

ceremoni' Ham 131,35 : sen *ceremonioj* kaj sen funebraj formoj kaj parado. — Ham 164,32 : Li faris *ceremoniojn* kun la mammo de sia patrino antaŭ ol suĉi ĝin. — FK 23,19 : *ceremoniestro*.

cezar' Rab 112,27 : Ĉu la granda urb' ankoraŭ staras ... dum en ĝi neniu nun *cezaras*?

cigan' [R *cüigan* ; I *zingari*; F *tzingari*; G *Zigeuner*] FK 63,33 : *Ciganoj* entute estas grandaj amantoj de porka sebo.

cilindr' FK 225,6 : Tiuj ĉi iroj estas tute *cilindraj*. — FK 227,9 : iliaj trakondukoj prezentus belegan *cilindron* kun diametro de cent metroj.

cirk' FK 199,17 : atleto, kiu ne havis sukceson en la *cirkoj*.

cirkumcid' Rab 17,19 : mi per stranga okazo estas jam antaŭe *cirkumcidita*.

civil' Rev 14,14 : juna homo ... en *civilaj* vestoj.

civilizaci' FK 277,11 : La tutan nian altan kulturon kaj *civilizacion* ni dankas nur al unu objekto. — FK 199,7 : en la tempo de pli granda disvolviĝo de la *civilizacio*.

Ĉ

ĉial' {legu: ĉial} Ekz 30,5.

ĉies' {legu: ĉies} Ekz 30,5.

ĉifr' FK 267,16-21 : Sistemo *ĉifrada* kaj telegrafada ... *ĉifraj* telegramoj.

ĉiom' {legu: ĉiom} Ekz 30,5.

D

definitiv' [El unu Zamenhofa letero] : ripeti tiun inviton, eble kun peto pri *definitiva* respondo.

dekan' FK 73,19 : Mia sinjoro ... petas vin, sinjoro *Dekano*, akceptu tiun ĉi malgrandan donacon.

deklam' Ham 65,31 : Mi aŭdis, kiel vi unu fojon *deklamis* parolon. — Rab 109,20 : ni multe *deklamas* pri sendependeco. — Rev 49,6:

- mi estas kontenta. (*Deklamante*)
Laberdano ! Laberdano !
- deklar'** Rab 76,29 : *deklaras* sin propravole sklavo de Amalio.
- deklaraci'** Rev 76,23 : Se mi ne eraras, vi faras *deklaracion* pri mia filino?
- deklin'** Ham 34,6 : De mi, kies la amo estis sankta, *sendekliniĝa* ĉiam de la ĵuro farita en la tago de l' edziĝo. — FK 236,13 : la interspaco estas funkcio de la *dekliniĝo* de la suno. — FK 104,36 : *dekliniĝo* de la magneta montrilo.
- dekolt'** FK 155,4 : Ŝia tre *dekoltita* vesto.
- departement'** Rev 45,25 : Mi nur por du minutoj eniras la *departementon*. — FK 180,2 : la *departementoj* nordaj [de Francujo].
- depon'** Rev 65,4 : mono ... estas *deponita* en la oficejo de la komuna prizorgado.
- desert'** FK 89,80 : kiam oni alportis la *deserton*.
- despot'** FK 79,3 : *Despota* urbestro ofendis unu urbanon.
- despotism'** Rab 88,29 : kurbiĝi sub la jugon de la *despotismo*. { post la oficialigo de *-ist'* interpretinda kiel *despot'ism'* }.
- destin'** Rev 64,2 : Mi ne kuraĝas... forpreni tempon, *destinitan* por sanktaj devoj. — Rev 89,27 : Jen efektive, tiel *destinis* la sorto. — Rab 99,19 : la kota rondo de la homa *destino*.
- diadem'** Ham 68,15 : kun ĉifono sur la kapo, kie antaŭ nelonge sidis *diademo*.
- diafragm'** Ham 61,20 : la ridindulo elvokos ridon ĉe tiuj, kiuj [16] havus tikleblan *diafragmon*. — Rab 80,23 : ĝi tiklas vian *diafragmon* al rido.
- diagnoz'** FK 230,21 : el ili oni facile povas meti la *diagnozon*.
- dialekt'** FK v,21 : gardi la lingvon de pereiga disfalo je diversaj *dialektoj*. — FK 192,2 : « patois » aŭ la simpla « *dialekto* de la ordinara vivo ».
- dialog'** FK 66,20 : inter ili komenciĝas la sekvanta *dialogo*.
- diametr'** FK 226,6 : kelkaj havas tridek centimetrojn en la *diametro*. — FK 196,28 : ĝi havis la alton de 90 metroj kaj ĉirkaŭ dek metrojn en la *diametro*.
- diet'** FK 116,22 : mi ekkonis ĝian pli grandan indon [t. e. de la manĝo kreskaĵa] en komparo kun la *dieto* miksita.
- diplom'** FK 206,20 : la somera kunveno servas por disdono de *diplomoj*.
- diplomat'** [vidu sub *diplomati'*].
- diplomati'** Ekz 32,3 : *Diplomatiiston* oni povas ankaŭ nomi diplomato.
- direkci'** Rev 46,20 : mi ne volis verki, sed la teatra *direkcio* diras : « Ni petas vin, amiko ».

direktor' FK 198,4 : La kolonio estas regata de *direktoro*. — Rab 48,5 : Strange, la *direktoro* [de departemento] forveturis. — FK 77,33 : La *direktoro* iras al la reĝisoro.

disciplin' Rev 48,24 : Mi al ili ĉiuj instruis *disciplinon*.

disertaci' FK 257,27 : en latina *disertacio* (Dissertatio de arte combinatoria).

diskredit' FK 316,3 [315,36 en la eldono de 1903] : faris ian falsan paŝon kaj ridindigis aŭ *diskreditigis* per tio ĉi vian tutan aferon. [*Diskredit'* ne povas esti kunmetita el *dis'* kaj *kredit'*, ĉar tio donus rekte malan sencon].

dog' Rab 18,7 : la sinjoroj de la kolegio forpafigis piedon al via dogo.

dogm' FK 459,20 : [5^a eldono, 1907] kun *dogmoj* de blinda fervoro.

doktor' Rab 18,18 : vi venigas *doktorojn*, tutan kuracistan konsiligon. — Rab 65,8 : pacientoj, kiuj plore vokadas sian *doktoron*.

dokument' Ham 147,16 : aĉetaj *dokumentoj*. — Ham 147,22 : *dokumentoj* de transdono. — FK 204,12 : la sekretario sendas multon da broŝuroj kaj *dokumentoj*.

dolar' FK 199,10 : ili proponas 5000 *dolarojn*. — FK 111,34 : metis ... *dudolaran* banknoton en mian manon. [17]

dominik' Rab 70,28 : mi forbruligis kaj prirabis la *dominikan* preĝejon.

doz' FK 297,23 : ĉe plej malgranda *dozo* da honesteco kaj bona volo.

dragon' Rab 83,9 : Cent sesdek husaroj, naŭdek tri *dragonoj*.

dram' Ham 62,22 : Longan tempon nenia *dramo* donis eĉ iajn enspezojn. — Ham 86,13 : tiu ĉi pantomimo montras la enhavon de la *dramo*. — Rab 80,22 : Ĝi estas *dramo*, miaj fratoj, kiu eligas larmojn.

droŝk' Rev 35,21 : Kiel vi intencas, ĉu en via kaleŝo aŭ kune kun mi en *droŝko*? — FK 89,35 : alveturis *droŝko* en kiun sidiĝis ĉiuj kvar sinjoroj.

duel' Ham 42,26 : Jes ! drinkado, *duelado*, insultemeco, aŭ malpacemeco. — FK 83,36 : ricevinte ... elvokon al *duelo*, sendis al li sekundanton.

dukat' Ham 120,18 : Eĉ kvin *dukatojn* mi por ĝi ne donus.

E

ebri' Rev 17,7-8 : oni alveturigis lin morte *ebrian* ... ĝis nun li ne *mal-ebriiĝis*. — Rev 43,24 : kiam en la urbo ... la *ebriuloj* estas malmute.

Eden' FK 154,20 : tiu ĉi malgranda *Edeno* de la sinjorino.

- efekt'** FK 309,8 : ili eĉ mem ne esperas doni ion pretan kaj taŭgan, sed ili volas nur fari *efekton*.
- efemer'** [El unu Zamenhofa artikolo] : vidante, ke la diversaj novaj proponataj sistemoj estas nur *efemeraj* ne pripensitaj provoj.
- egid'** FK 106,6 : Se en liaj manoj sin trovas la *egido* de Zeŭso.
- egipt'** FK 264,16 : la senmovaj *egiptaj* aŭ ĥinaj {de OA 9 (2007): ĉinaj} signoj figuraj. — FK 227,16 : la piramidoj de *Egiptujo*.
- egiptolog'** FK 266,25 : Pf. Lauth, la glora *egiptologo*.
- egoism'** FK 284,10 : Obeante la voĉon de la indiferenta *egoismo*.
- ehe!** Rev 44,3 : *Ehe*, mi scias, mia kara, kien vi celas!
- ej!** FK 150,10 {citaĵo mankas}.
- eklezi'** FK 299,27 : la tuta societo, la tuta ĉiopova *eklezio*, kaj eĉ la vivo mem. — Rab 128,9 : Treege bone, mia *ekleziulo!* — Rab 68,26 : Mi estas servanto de la *eklezio*.
- ekonomi'** Ham 16,34 : Afero simpla de *ekonomio* : de l' fest' funebra restis multaj manĝoj. — FK 246,19 : per tio ĉi mi enportis [18] grandegan *ekonomion* rilate la nombron de la vortoj ellernotaj. — Ham 21,8 : kial li ne dediĉis sin speciale al la politika *ekonomio*.
- ekscelenc'** Rev 156,9 : jen, via *Ekscelenco*, aŭ Princa Moŝto.
- eksces'** Rab 11,1 : kiuj en la fluado de liaj *ekscesoj* tiel senkompate maloportunigas al li la vojon.
- ekskomunik'** FK 186,27 : minaco de *ekskomuniko* kaj de la plej severaj punoj.
- ekskoriaci'** FK 230,13 : La konstanta malsekiĝado kondukas al la formiĝado de *ekskoriacioj*.
- ekskrement'** Rab 38,18 : remanĝasian propran *ekskrementon*. — Rab 67,14 : vi sufokiĝu en kloako, vi *ekskrementa* animo.
- ekspedici'** Rab 84,23 : mi partoprenis en *ekspedicio* al Hindujo. — FK 190,9 : supozante, ke la *ekspedicio* de Nansen havos sukceson.
- eksperiment'** FK 115,23 : ni kune legas kaj *eksperimentas*.
- ekspluat'** FK 247,21 : [Ekzemplo de internacia vorto].
- ekspres'** Rab 62,15 : Ni sendis al li *ekspreson*, kiu alportis al li skribeton. — Rev 92,8 : Jam mi estis vokinta la kurieron, por forsendi la leteron per *ekspreso*.
- ekstaz'** FK 28,31 : Tiuj ĉi okuloj ekbrulis per *ekstazo*. — Rab 140,17 : Rabisto Moor, en *ekstaza* feliĉego.
- ektropi'** FK 231,35 : kondukas al ĉiam plua malleviĝo de la mal-supra palpebro, al la *ektropio*.

- ekvator'** FK 185,12 : kiu iom post iom koncentriĝos en la regionoj *subekvatoraj*.
- ekzem'** FK 231,27 : atakata de *ekzemo*.
- elegant'** FK 68,10 : kaleŝo, en kiu sidas *elegante* vestita sinjorino. — FK 210,9 : granda salono, kiu estas aranĝita tiel same *elegante*, kiel la unua kaj dua kajutoj.
- elektr'** FK 140,23 : sur la antaŭaĵo de la lokomotivo estis distrata antaŭen *elektra* lumo.
- element'** FK 264,31 : esprimi ĉiujn vortojn laŭ iliaj *elementaj* ideoj. — FK 86,12 : alia montris la liberiĝon de kaŝita *varmelemento*.
- eliksir'** Rab 128,01 : mi gutigu por vi iom da *eliksiro* de vivo sur sukeron.
- elips'** FK 226,11 : ĝi prezentis la flankon de *elipsa* arko. — FK 238,18 : metitaj sur la *elipso*.
- Elize'** Rab 82,10 : Ho, vi ĉiuj *Elizeaj* scenoj de mia infaneco! Rab 90,20 : *Elizeo!* poezia mondo! [19]
- emulsi'** FK 230,11 : la larva fluidaĵo ... fariĝas speco de ŝaŭma *emulsio*.
- energi'** Ekz 37,7 : Nia urbo havas ... ne sufiĉe *energian* policestron. — FK 244,20 : sentante min nek pli talenta, nek pli *energia* ol ... — FK 300,25 : Ĝi postulas ... grandegan *energion*.
- Eon'** Rab 119,16 : de la tempo de la *Eonoj* neniu satano atingis ion similan.
- epidemi'** FK 271,7 : iu ĉiuhoma *epidemia* idioteco.
- epitet'** FK 199,3 : Ne ekzistas tie eĉ unu *epiteto*, kiu karakterizus la buŝon de Heleno.
- erik'** Rab 109,12 : kondukante nin tra la *erikejo*.
- erotik'** FK 199,5 : kiso *erotika*.
- eskadron'** Rev 56,1 : kial ni tie ĉi estas kvazaŭ tuta *eskadrono*? [Eble ne regula radiko, sed ŝerca kunmikso de *eskadr'* kaj *skadron'*].
- Esperant'** Ekz 22,10 : la lingvo « *Esperanto* ».
- esperantism'** FK 65,10 : Kio estas *esperantismo* ?
- esperantist'** [Internacia radiko por : Esperantano]. — FK 65,20 : Jes, respondis la kuracisto (kiu okaze mem estis *esperantisto*).
- estetik'** Ham 66,32 : tre bone deklamite : kun sento, kun *estetika* tono. — FK 303,5 : Esperanto estas plena je harmonio kaj *estetiko* kaj memorigas per si la lingvon italan.
- etaĝer'** FK 154,8 : Tie sin trovis ankaŭ multaj *etaĝeretoj*.
- etiologi'** FK 282,9 : *Etiologio*. La kaŭzoj de la kronika kataro ...

Eŭrop' FK 260,10 : ne tre facile povas elparoladi la *eŭropajn* konsonantojn.

evangeli' Rab 25,8 : tiam fariĝi ateisto! Mi povus bati la buŝojn al la kvar *evangeliistoj*.

evident' Rab 53,16 : mi havas *evidentan* benon de Dio. — FK 237,20 : la rilato ... *evidenta* per la fig. 2.

F.

fakt' FK 286,10 : *fakto* jam plenumiĝinta. — FK 283,11 : tiu ĉi *fakto* entute iam venos. — Ham 13,19 : plej ordinara *fakto* en la mondo. — Ham 42,16 : nun vi povas lin kulpigi per plej diversaj elpensitaj *faktoj*.

fakultat' FK 207,17 : la universitato posedis jam 9 specialajn [20] *fakultatojn*. — FK 206,36 : *fakultaton*, konsistantan el profesoroj.

fantazi' Ham 141,34 : Ŝi tie plektis *fantaziajn* kronojn el plej diversaj floroj. — Rev 37,20 : Vi ĉiam havas iajn *fantaziojn*. — FK 271,29 : ŝajnas senenhava *fantazio*. — Rab 85,32 : ĝi flamigis vian infanan *fantazion*.

faraon' FK 353,30 : en la palac' de *faraono*. — Rab 71,16 : Ho *Faraono, Faraono!*

farise' Rab 71,31 : Ho, vi *fariseoj*, falsistoj de la vero.

farmakope' FK 234,19 : Laŭ la nova Aŭstruja *farmakopeo*.

fat' FK 107,14 : ĝis la fino de tiu ĉi batalo kun la lin persekutanta *fato*.

fatal' FK 175,5 : la edzino de mia amiko portas tiun ĉi *fatalan* ringon. — Rab 140,10 : mi kontraŭstaras al la tirano *fatalo*. — Rab 30,22 : Ne timu morton nek danĝeron, ĉar super ni reĝas neŝanĝebla *fatalo*.

faŭn' [zool.] FK 182,15 : esploroj pri la floro kaj *faŭno* de la Silenta Oceano.

faŭn' [mitol.] Ham 92,2 : La leono tamen mortis, kaj nun regas — ĝusta *faŭno*.

feldmarŝal' Rev 48,28 : oni donos al mi rangon de *feldmarŝ* ... {tiel}.

felieton' FK 269,4 : la unu renkontita *felietonisto* skribas pri ili « spritajn » artikolojn.

fenik' FK 264,7 : ni havas nian hereditan de la *feniko*-hebreoj fonetikan skribadon.

fenomen' FK 86,10 : ĉiu, por klarigi la *fenomenon*, elpensis sian teorion.

feri' FK 205,18 : la somera kunveno servas sole kaj propre por spirita ripozo, *ferioj*.

feston' FK 155,7 : faldoj kaj *festonoj* [en priskribo de sinjorina vesto].

fi Ekz 26,27 : *Fi*, kiel abomene! — Rab 110,21 : Jen! kaj tiel forram-

- pu via *fianimo*. — Rev 17,22 : *fikomercisto*.
- fiask'** FK 244,3 : tiuj ĉi provoj renkontis plenan *fiaskon*. — FK 315,31 : devis finiĝadi per la plej plena *fiasko*.
- fiks'** Rab 129,14 : mi *fikse* rigardos al vi en la okulojn.
- filantropi'** Rev 35,19 : ni rigardos la instituciojn *filantropiajn*.
- filozof'** Ham 89,26 : pli da aferoj, ol en la lernejoj instruas [21] *filozoj*, Horacio. — Rab 132,3 : Ĉu la pastraĉa babilaĵo povas kolerigi tian *filozofon* ?
- filozofi'** Ham 63,3 : en tio ĉi kuŝas io supernatura, se nur la *filozofio* povus tion ĉi eltrovi. — Rab 128,82 : Tio ĉi estas la *filozofio* de via malespero. — Rev 43,30 : Mi konfesas, mi mem amas iafoje *filozofii*.
- financ'** FK 302,16 : Esperanto, dank' al *financaj* malfacilaĵoj de la aŭtoro, aperis ... pli malfrue. — Rev 69,7 : moŝta sinjoro *financestro*. — Rab 71,8 : unu *financa* konsilanto, kiu vendadis honorajn lokojn.
- fizik'** Ekz 32,3 : *Fizikiston* oni ne povas nomi *fiziko*, ĉar *fiziko* estas la nomo de la scienco mem. — FK 207,21 : oni malfermis fakultaton de *fiziko*. — FK 94,23 : Al li ankoraŭ minacas morto, se ne *fizika*, tiam ankoraŭ pli terura - morala.
- fiziognomik'** Rab 56,19 : krias kontraŭ la *fiziognomiko*.
- fiziologi'** FK 207,29 : antropologian fakultaton por anatomio, *fiziologio*, higieno. — FK 279,20 : dependas de apartaj *fiziologiaj* ecoj de la organoj de parolo.
- fizionomi'** Rev 9,17 : se li al la lernanto faros tian *fizionomion*, ĝi ne estas ankoraŭ io grava. — Rev 93,7 : laŭ mia peterburga *fizionomio*. — Rab 92,82 : ĝi estas *fizionomio* de malfeliĉulo.
- fleksi'** FK 264,34 : li uzas la nombrajn signojn de 1 ĝis 999 por ĉiuj gramatikaj *fleksioj*.
- flor'** * [botan.] FK 182,10 : esploroj pri la *floro* kaj faŭno de la Silenta Oceano. {laŭ PIV 2005 *flaŭr-o*}.
- fonetik'** FK 259,5 : Leibnitz per tio ĉi jam pensis « *fonetikan* lingvon vortan ».
- formul'** FK 236,26 : oni vidos facile la eblon konstrui ĝuste tian sunhorloĝon, se oni serĉos la *formulojn* liverantajn x , y kaj δ .
- formular'** FK 216,17 : kelkaj ŝranketoj por konservado de *formularoj*. — FK 220,20 : la diversaj pozicioj en la *formularoj* estas komparataj.
- Fortun'** Ham 67,25 : sur la ĉapo de *Fortuno* ni ne estas la pinto.
- fotograf'** Ekz 32,4 : La *fotografisto* *fotografis* min, kaj mi sendis la *fotografajon* al mia patro.

frank' FK 200,28 : Al la posedantoj oni proponis por ĝi 1 500 000 *frankojn*. — Ekz 14,11 : kostas naŭ *frankojn*.

fraz' FK 209,1 : Tiu ĉi *frazo* estas kunmetita el dek du vortoj. — Ham 62,4 : Tio ĉi estas malbona *frazo*; « ravanta » estas triviala *frazo*. — FK 290,34 : ne kun fermitaj okuloj ripetadi fremdajn *frazojn*. — FK 273,8 : *frazistan* sensencaĵon.

fris' Rev 73,17 : ia figuro en *frisa* supervesto.

« **friŝtiko** » [Okaza vorto, germana por « matenmanĝo »] Rev 36,2 : kiel iros la afero post la « *friŝtiko* ».

funkci' FK 273,4 : lingvo ... bonege plenumadis ... ĉiujn *funkciojn*, kiujn oni povas postuli. — FK 199,14 : esploroj super la *funkcigado* de la stomako. — [matem.] FK 236,13 : kies interspaco al 1 estas *funkcio* nur de la dekliniĝo de la suno.

furi' FK 140,20 : ni iris antaŭen, kiel *furioj*. — Rab 77,18 : simile al fajrohara *furio*. — Rab 38,27 : la lasta el la anaro da *furioj*, la malespero.

G

galer' FK 94,35 : ĝi faras lin komandanto de *galeroj*. — Rab

85,32 : kanajlojn oni devus alforĝi al la *galeroj*.

galop' Rab 104,16 : kaj poste ni forrajdos *galope*.

garnitur' Rev 30,25 : io por la tablo aŭ por vesta garnituro. — FK 155,34 : veston el vinruĝa veluro kaj atlaso kun riĉa *garnituro* da kremkoloraj punktoj.

garnizon' FK 201,13 : urboj, kie staras malgrandaj *garnizonoj*.

general' Rab 47,14 : kiu estas brava soldato, tiu sekvu sian *generalon*. — FK 206,7 : *generalo* Grant. — Rev 38,23 : Nu, sed kiu li estas? *Generalo?*

generalisim' Rev 49,21 : se li estas generalo, tiam li certe estas la plej granda, *generalisimo*.

geni' Rab 26,17 : Jam ne unu universala *genio*, kiu povus reformi la mondon, forputris ja en la senfeliĝejo. — FK 260,20 : kiel ajn *genia* la sistemo estas. — Rab 56,6 : la *genio* ĉie sukcesas. — Rab 7,9 : se lia *genio* ne superas en tio ĉi mian. — Rab 105,10 : estu mia *genio* protektanta kontraŭ tiu ĉi fremdulo.

geografi' FK 266,17 : nomoj propraj kaj *geografiaj* ricevis en la vortaroj apartajn nombrojn. — FK 92,26 : tablo kovrita de *geografiaj* karto {nun prefere *mapoj*}.

geometri' FK 239,10 : Tiu ĉi tre simpla rezultato estas videbla *geometrie*.

gigant' Rab 38,15 : la glacia ĉirkaŭpreno de tiu ĉi *giganto*. — Rab 80,16 : iliajn abelajn klopodojn kaj iliajn *gigantajn* projektojn. — FK 140,31 : mi vidis ... *gigantan* virinan figuron.

gimnazi' FK 299,14 : en la *gimnazioj* ... la junularo devigite dediĉas tutan vicon da jaroj. — Rab 16,5 : vi nun vivas en *gimnazioj*.

girland' FK 155,8 : *girlandoj* da artaj rozoj.

got' FK 224,31 : ĝia tegmento sin apogas sur tri aŭ kvar *gotaj* arkajoj. {de OA 2 (1914/1919) gotika}.

grafologi' FK 194,6 : El la historio de la *grafologio*.

gram' FK 180,5 : Preni da estingita kalko 100 *gramojn*.

gran' Ham 113,18 : kvazaŭ *grano* da pura oro en amaso kota.

grandioz' [El unu Zamenhofa letero]: bonege prepari la kongreson kaj fari el ĝi imponantan *grandiozan* manifestacion de interpopola frateco. — FK 258,9 : eldoni sian *grandiozan* pazigrafian provon.

Gregori' FK 213,31 : la kalendaro *Gregoria* (nova stilo).

grek' FK 203,34 : « Priskribo de la antikva *greka* vivo », « Mitologio *greka* ». — FK 286,30 : ian el la lingvoj mortintaj (ekzemple latinan, *grekan*, hebrean).

gubernator' Rev 93,9 : la tuta urbo prenis min por general-*gubernatoro*.

guberni' Rev 5,32 : revizi la tutan *gubernion* kaj precipe nian distrikton.

guzl' FK 31,7 : *guzlo*, orienta unukorda ludinstrumento.

Ĝ

ĝendarm' Rev 98,12 : La samaj kaj *ĝendarmo*.

ĝeneral' FK 227,29 : mian prezaron *ĝeneralan*. — Rab 73,8 : Jen estas la subskribita *ĝenerala* pardono.

H

hadĵi' FK 33,29 : tabako estas la plezuro de la *hadĵioj*, kiuj vojaĝas al Mekko.

halebard' Ham 7,31 : Ĉu piki lin per mia *halebardo*?

harmoni' Ham 95,15 : mi tute ne komprenas uzi la klapojn por elvoki ian *harmonion*. — Ham 83,2 : la prudento kun la sango en tia bona *harmonio* vivas. — Rab 39,22 : tiu ĉi malnobla polvo, kiu liel malmulte *harmonias* kun via spirito kaj nobeleco.

He! Ham 2,29 : *He!* Bernardo! — Rab 83,10 : *He!* hola!

- hebre'** Ekz 36,13 : *hebreoj* estas Izraelidoj. — FK 88,35 : la *hebreo* estis tre malinteligenta.
- hekatomb'** FK 453,26 : ili teron suriris kaj 1' *hekatombon* kunprenis.
- hektar'** FK 199,25 : Kanaloj liberigos de sub la akvo spacon da 250 000 *hektaroj* da tero.
- heler'** Rab 97,20 : nenium mi iam konscie trompis eĉ pri la valoro de unu *helero*.
- herkules'** Ham 15,17 : ne simila pli al mia patro, ol mi al *Herkuleso*. — Rab 98,28 : ĉe tiu *herkulesa* laboro.
- herold'** FK 56,13 : la *heroldoj* rajdadis tra la tuta urbo. — Ham 110,25 : kunveturi, kiel *heroldoj*, por al mi la vojon al la kaptilo ebenigi.
- hetman'** Rab 29,22 : Vi estu nia *hetmano!* Vi devas esti nia *hetmano!*
- hien'** Rab 29,7 : konduki aeron, teron kaj maron batale kontraŭ la *hiena* gento ! — FK 200,36 : *Hienoj* sufokis la ratojn kaj musojn.
- hieroglif'** FK 257,31 : Oni povas jam la *hieroglifojn* rigardi kiel specon de pazigrafio.
- higien'** FK 194,32 : *Higieno* de longevivado. — FK 115,17 : legis sufiĉe da *higienaj* libroj.
- Himeneo** FK 123,10 : facile tuŝi la katenojn de *Himeneo*.
- hinn'** FK 398,22 : *himnojn*, ĝemojn amokantojn.
- hind'** [1^e, hindo el Hindujo, Azio] FK 181,12: la *hindo* ... rimarkis, ke ... la ŝtelistoj forkuris. — [2^e, hindo el Kubo, Ameriko]. — FK 186,11 : La *hindoj*, ekvidinte de malproksime blankajn homojn, forkuris. — FK 199,4: la antikvaj *Hindaj* poemoj.
- hiperemi'** FK 280,17 : kelkaj aŭtoroj difinas ..., kiel *hiperemion*.
- hipermetropi'** FK 232,33 : Troa streĉado de la okuloj precipe ĉe personoj *hipermetropiaj* kaj astigmatismaj.
- hipertrofi'** FK 280,4 : nur en malnovaj okazoj aperas *hipertrofio*.
- hipoĥondri'** Rab 99,20 : la *hipoĥondria*, podagra moralisto-konscienco. — Rab 24,25 : sub la *hipoĥondria* humoro de ordonema kaporalo.
- hipotek'** Ham 147,10 : granda aĉetisto de bienoj kun ĉiaj *hipotekoj*.
- hipotez'** FK 184,8 : tiu ĉi *hipotezo* havas jam signifon nur historian.
- hm!** Rab 90,31 : *hm! hm!*
- hola!** Rab 83,20 : He! *hola!*
- homonim'** FK 253,28 : kiel ekzemple la evito de *homonimoj*.
- honorari'** FK 70,20 : Pagu al mi sekve mian *honorarion* de cent funtoj sterlingaj.
- horizont'** FK 301,28 : aperas kaj tuj malaperas de la *horizonto*. — Rab

63,2 : la tuta *horizonto* konsistis el fajro.

Hotentot' Rab 13,9: tiujn ĉi okulojn de *Hotentoto*.

hu! Rab 115,22 : *Hu, hu, hu!*

hura! Rab 84,30 : *Hura! hura!*

(huragan') [uragano troviĝas en la 5^a eldono, 1907, de Krestomatio 193,17].

huŝ! Rab 82,27.

Ĥ

ĥameleon' Ham 84,4 : ĉio de la *ĥameleonoj* manĝoj. Mi manĝas aeron, oni grasigas min per promesoj.

ĥin' FK 197,17 {de OA 9, 2007: ĉin'} : la *ĥinoj* turnis atenton sur tiun ĉi fakton.

ĥirurgi' FK 374,31 : Al li proksimiĝas la *ĥirurgiist'* Van Smisen, la ŝip-kuracisto.

I

ide' FK 244,14 : la *ideo* mem de lingvo « tutmonda ». — Ham 90,15 : mi tute ne havas *ideon* pri tiu ĉi arto. — Ham 144,28 : Ĉu vi havas nenian *ideon* pri la Biblio?

ideal' Rab 118,20 : Por kio la *idealo* de neatingita perfekteco? Ham 104,22 : Sur lin sigelon metis ĉiu

dio, por krei *idealon* por la homoj. — FK 194,29 : divenante ekzemple al enamitaj pri la karaktero de iliaj *idealaj*.

ident' Rab 35,2 : se nia amo estis perfekte *identa*.

ideofonik' FK 262,17 : ideografiko devus elveni el la *ideofoniko*.

ideografi' FK 263,24 : la difino, kiun li donas al ni pri *ideografio*.

ideografik' FK 262,15 : pensode-segnadon, kiun li nomis « *Ideografiko* ».

ideolalik' FK 262,18 : elveni el la ideofoniko kaj per tio ĉi tuj fariĝi *ideolaliko*.

idiot' FK 269,33 : Ĉu efektive la tuta mondo tiam konsistis el *idiotoj*? — FK 271,12 : Ĉiuj tiuj ĉi homoj ... estis tamen ne *idiotoj*, kvankam ili nun eble ŝajnas al ni tiaj.

iluminaci' FK 184,33 : en tiu ĉi grandioza *iluminacio* estingiĝus en unu momento la tuta tera vivo.

iluzi' FK 308,21 : tiuj konvinkiĝas, ke tio ĉi estas nur *iluzio*. — Rab 129,12 : en la momento de la morto mem forflugas la *iluzio*.

impon' [El unu Zamenhofa letero] : fari el ĝi *imponantan*, grandiozan manifestacion de interpopola frateco. — FK 279,28 : al la amaso tiaj instruitaj paroloj tre *imponas*. — FK 296,16 : li povas *imponi* per tio ĉi al la amaso.

improviz' Ham 64,20 : Por ĉio verkita kaj por ĉio *improvizita* ili ne havas egalajn al si en la mondo. — FK 306,3 : kiam li komencas, ludi sian *improvizitan* kompozicion.

inerci' FK 271,14 : la natura spirita *inercio* de ĉiu el ni. — FK 271,25 : tiuj *inerciaj* homoj.

infanteri' Rev 24,24 : la *infanteria* kapitano.

infarkt' FK 233,6 : *infarktoj* en la glandetoj Meibomaj.

inform' Rab 88,2 : ĉiuj okuloj fiksigis sur min, neniuj volis min *informi*. — FK 229,13 : doni al vi la petitan *informon*.

iniciativ' FK 316,24 : ne atendante, ke aliaj prenu sur sin la *iniciativon*.

iniciator' FK 314,26 : La *iniciatoroj* de la Esperanta afero eble ne ĝisvivos ĝis tiu tempo.

inkognit' Rev 5,19 : Revizoro el Peterburgo, *inkognite*. — Rev 10,17 : la malbenita *inkognito*.

inkvizici' Rab 71,13 : ploris, ke la *inkvizicio* perdis sian forton.

inkvizitor' FK 186,24 : la granda *inkvizitoro* ... malpermesis al la pastroj fumi tabakon.

inspektor' Rev 5,12 : *Inspektoro* de lernejoj.

instinkt' Rab 94,5 : mi ribelis kontraŭ ĉiuj *instinktoj* de la homeco. — FK 227,7 : se tiuj ĉi bestetoj konservus sian ordinaran *instink-*

ton. — FK 268,21 : kvazaŭ kondukita de natura *instinkto*.

instituci' [Deklaracio de Boulogne] : ... povus servi kiel paciga lingvo de publikaj *institucioj* en tiuj landoj, kie ... — Rev 35,5 : trarigardi nun kelkajn *instituciojn* en nia urbo.

instrument' Ham 95,21 : en tiu ĉi malgranda *instrumento* estas multe da muziko kaj bonega voĉo. — FK 247,10 : La sufikso « il » signifas *instrumenton* por la donita farado. — FK 64,81 : fari *instrumentojn* kaj esplori per ili la stelojn.

inteligent' FK 271,35 : tiuj ĉi plej altaj reprezentantoj de la monda *inteligenteco*. — FK 275,1 : la plimulto de la *inteligenta* mondo. — FK 88,35 : la hebreo estis tre *malinteligenta*.

ironi' FK 269,11 : kun *ironia* kaj malestima rideto. — FK 315,7 : se nesaĝaj homoj *ironie* rimarkas al vi, ke vi estas ankoraŭ tre malmultaj.

J

jakoben' Rev 63,16 : li estas pli malbona ol *jakobeno*.

jezuit' FK 259,24 : la *jezuito* Besuier. — FK 186,34 : la *jezuitoj* permesis fumi kaj flari tabakon.

jubile' FK 85,5 : la 25-jara *jubileo* de la tago de apero. — FK 186,6:

La kvarcenta *jubileo* de la eltrovo de Ameriko.

jud' Rev 82,24 : Vidu nin, la malbenitan *judan* popolon!

Juli' * FK 213,28 : la *Julia* kalendaro (malnova stilo).

jur' FK 87,11 : [advokato] unu el la plej gloraj *juristoj* de Francujo.

Ĵ

ĵurnal' FK 288,22 : unu *ĵurnalisto*, kiu deziris interparoli kun ili.

K

kabal' FK 183,36 : astrologiajn kaj *kabalajn* antaŭdirojn.

kabinet' FK 272,30 : ne povanta esti « kreita en *kabineto* ». — FK 86,29 : Ŝi iras el la *kabineto* en la vestejon.

kadavr' Rab 110,20 : ĵetante sian tranĉilon sur la *kadavron*.

kafr' FK 200,10 : La *kafro* poste mem fordonis ĝin al la entreprenanto.

kalendar' FK 208,13 : Fingra *kalendaro*. — FK 213,30 : la *kalendaro* Gregoria (nova stilo). {kp. *Julia kalendaro*}.

kaligraf' FK 194,24 : en unu juĝa afero, en kiu ordinaraj *kaligrafoj* ne povis helpi.

kalkanum' {kalkan'um'} Rev 97,9 : Li skuas la pugnon kaj batas per la *kalkanumo* la plankon. — Ham 65,21 : vi per alteco de unu *kalkanumo* fariĝis pli proksima al la ĉielo.

Kalvin' Ekz 37,8 : *Kalvinanoj* estas kristanoj.

kamarad' Rab 47,19 : Ĝi estis la lasta volo de mia mortanta *kamarado*. — Rev 83,12 : li estas frato-*kamarado* kun ĉiuj ministroj.

kanal' FK 45,16 : ŝi eĉ sin levadis tra la tuta mallarĝa *kanalo*, — FK 199,23 : Unu ĉefa *kanalo* kaj multo da *kanaloj* flankaj. — FK 219,22 : Kiam la oceano estas traveturita kaj oni alproksimiĝas al la *kanalo*.

kandidat' FK 200,9 : La sekretario, ricevinte la leteron de *kandidato*, sendas ... — FK 304,27 : Esperanto estas nun la sola *kandidato* en la tuta mondo.

kanibal' Rab 119,15 : La peko mem ruĝiĝus, *kanibalo* ekstremus.

kaper' [privata marmilitado] Rab 64,16 : Diru do, kion vi *forkaperis*?

kapital' FK 307,6 : kelkaj el ili englutis ankaŭ tre grandajn *kapitalojn*. — FK 67,34 : mi havus grandegan *kapitalon*.

kapitan' Rev 24,24 : la infanteria *kapitano*. — Ham 176,2 : kvar *kapitanoj* portu sur la trono la korpon de Hamleto.

- kaporal'** Rab 24,20 : sub la hipohondria humoro de ordonema *kaporalo*.
- karakteriz'** FK 199,8 : Ne ekzistas tie eĉ unu epiteto, kiu *karakterizus* la buŝon de Heleno. — FK 69,36 : nenia estas tiel *karakteriza*, kiel la sekvanta.
- karat'** FK 200,8 : Ĝia pezo estas 971 *karatoj*.
- karn'** Rab 28,25 : [tigro] hakas sian furiozan dentaron en homan *karnon*. — Rab 82,82 : Mi hakos al vi la akrajn spronojn en la *karnon*. — Rab 10,12 : Ne *karno* kaj sango, sed la koro faras nin patroj kaj filoj.
- kast'** FK 180,27 : Serĉistoj de postesignoj {nun pli kutima: spuroj} en Hindujo formas apartan *kaston*. — FK 191,18 : la pli altaj *kasto*j de la hindoj-buddistoj.
- katafalk'** Ham 176,8 : oni metu la mortintojn alte sur *katafalkon* antaŭ la popolo.
- katakumb'** {de OA 2 1914/1919: katakomb' (kun -o-)} FK 225,7 : Tiuj ĉi iroj servas en la komenco, simile al la *katakumboj* de Parizo, kiel la rompejoj.
- katalog'** FK 203,20 : Profesoroj sendas al li *katalogon* de libroj.
- katastrof'** FK 185,25 : en la lokoj de la *katastrofo*. — Rab 42,5 : la *katastrofon* de tiu ĉi tragi-komedio lasu al mi.
- katedr'** Rev 9,15 : suririnte sur la *katedron*. — Rev 10,3 : Li dekuris de la katedro.
- kategori'** FK 243,22 : La provoj de la unua *kategorio* estis tiel komplikitaj. — FK 286,35 : la nomitaj lingvaj *kategorioj*.
- kateĥism'** Rab 26,82 : via propono estas bona, tiel diras ankaŭ mia *kateĥismo*.
- katolik'** FK 100,14 : Dio vidas, ke li estas bona *katoliko*.
- khoj'** FK 180,34 : la « *khojoj* » — tiel en la lingvo hinda sin nomas la postesignistoj {nun pli kutima: spuristoj}.
- kilogram'** FK 197,9 : tuta maso da folioj pezas 30 *kilogramojn* [Mallonga formo estas : *kg*. Vidu Rev 19,32].
- kilometr'** FK 227,8 : iliaj konstruoj atingus la miregindan altecon de tuta *kilometro*. — Ekz 32,8 : Tiu ĉi rivero havas ducent *kilometrojn* da longo.
- klak'** Rev 87,4 : *klakas* per la lango kun mieno de braveco. — Rev 53,3 : Ĉesu do, mi petas, vi *klakistinoj!*
- klient'** FK 61,15 : advokato ... venis juĝejon, por defendi la aferon de sia *kliento*. — Rab 56,14 : kiuj estas iliaj plej oftaj *klientoj*.
- kloak'** Rab 67,14 : Mi volus do, ke vi sufokiĝu en *kloako*.
- klor'** FK 234,20 : Rp. amonio *klora* 0,5.

- knar'** Rev 97,1 : troviĝos *plumknaristo*, paperŝmiristo, kiu eĉ en komedion vin enmetos !
- koeficient'** FK 237,33 : estas necese nuligi la *koeficienton* de tg D.
- kofr'** Rab 20,20 : disrompas serurojn kaj elŝutas el *kofroj* ilian internaĵon.
- koks'** FK 20,10 : ili prenis lin per la *kokso* kaj faris kvazaŭ ili ion alligas.
- kolatitud'** FK 236,30 : Oni nomu δ la *kolatitudon* de la loko.
- kolegi'** FK 202,9 : estis devigita forlasi la *kolegion*. — Rev 45,28 : Oni volis eĉ fari min *kolegia* asessoro.
- kolombum'** {kolomb'um'} Rab 8,22 : kiel dorloteme ĝi *kolombumas* por koketulinaj.
- kolonel'** Rev 20,3 : ĉu li estas *kolonele*?
- koloni'** FK 197,27 : *kolonio* komunisto de Aŭstraliaj elmigrantoj. — FK 186,19 : la moro de fumado, kiun oni heredis de la *kolonianoj*.
- kolos'** FK 196,29 : Ekzistas tuta « familio », konsistanta el 26 arboj-*kolosoj*. — Rab 17,4 : la libereco elkovas *kolosojn*.
- komedi'** Ham 64,14 : La plej bonaj aktoroj en la mondo, por tragedioj, *komedioj*, historioj, ... — Ham 82,2 : ĉu la reĝo deziras aŭskulti la *komedion*?
- komet'** FK 184,28 : se ia el la *kometoj* kunpuŝiĝos kun la tero.
- Rab 52,29 : mia sinjora nomo sin portados super tiuj ĉi montoj kiel minaca *kometo*.
- komisar'** FK 89,16 : prezentante sin kiel *komisaroj* Amerikaj de la ekspozicio Antverpena.
- kompani'** Rev 21,82 : vi volas *kompanion* - iru en la butiketon. Rev 47,26 : Tie ni jam havas eĉ nian propran kartan *kompanion*.
- komparativ'** FK 254,26 : La *komparativo* estas farata per la vorto *pli*.
- kompetent'** Ham 81,13 : la *kompetentan* homon ĝi forte ĉagrenos. — FK 305,15 : eble la kongreso mem aranĝos *kompetentan* komitatton. — FK 88,23 : multe pli *kompetenta* en aferoj militaj, ol en literaturo.
- komplet'** FK 205,22 : la nombro de ĉiuj finintaj la kurson ne prezentas sin tie en plena *kompleto*.
- komplik'** FK 289,24 : En la lingvoj naturaj ekzistas la plej *komplikitaj* kaj konfuzitaj deklinacioj. — FK 264,28 : la signoj por universala uzado estas tro *komplikitaj*.
- kompliment'** Rev 44,31 : vi afable tion ĉi diras pro *komplimento*. — Ham 63,10 : Manieroj kaj *komplimentoj* apartenas al la akcepta saluto.
- kompozici'** FK 306,3 : kiam li komencas ludi sian improvizitan *kompozicion*.

- koncentr'** FK 185,12 : iom post iom *koncentriĝos* en la regionoj subekvatoraj.
- koncert'** FK 206,16 : Artistoj ludas *koncertojn*. — Rab 26,9 : eĉ la senprudentaj birdoj de la ĉielo ... muzikas sian ĉielan *koncerton*.
- konduktor'** FK 131,14 : [malbenadis] la maŝiniston kaj la *konduktoron* kaj entute ĉiujn servantojn de fervojo.
- kongres'** FK 268,19 : en la *kongreso* de l'Association française. — FK 278,18 : ni aranĝas sur ĉiu paŝo internaciajn *kongresojn*.
- konjunktiv'** FK 229,34 : la kronika kataro de la *konjunktivo*.
- konjunktivit'** FK 229,82 : kronika katara *konjunktivito*.
- konkret'** FK 284,1 : formon *konkretan* al nia batalado ni donis nur tial.
- konsul'** FK 197,30 : La Belga *konsulo* en Buenos-Ayres.
- kontinent'** FK 271,1 : sur la *kontinento* de Eŭropo.
- kontralt'** FK 179,28 : la unuaj havas ordinare voĉon sopranan kaj tenoron, la lastaj - *kontralton* kaj bason.
- kontrast'** Rab 9,13 : tiuj titoloj, kiujn inspiradis al vi la *kontrasto* inter li kaj mi. — Rab 63,31 : kiam oni el ardanta forno saltas en glacian akvon, oni ne povas senti la *kontraston* tiel forte, kiel mi.
- kontrol'** Ham 148,28 : ni devas *kontroli* ĉiun vorton, ĉar alie li nin batos per silaboj. — FK 298,6 : facile *kontroleblajn* sendubajn ... faktojn.
- konvenci'** Rab 16,17 : Ili baras al si la sanan naturon per sensecaj *konvencioj*.
- koordinat'** FK 236,14 : La *koordinatoj* x,y de ĉiu marko ŝtona.
- kopek'** Rev 39,26 : unu rublo dudek-kvin *kopekoj*.
- koral'** FK 35,26 : La muroj estis el *koraloj*.
- kordon'** Rab 66,20 : kelkaj miloj da ili aranĝas *kordonon*.
- koridor'** FK 215,26 : Se ni eliros en la *koridoron*, ni venos en elegante aranĝitan ĉambron. — Rev 16,17 : ĉe mi en ĉiuj *koridoroj* estas tia odoro de brasiko.
- korne'** FK 230,30 : kiam tiaj mukaj fadenoj metiĝas sur la *korneon*, tiam la vidado malklariĝas.
- kornik'** Rev 54,19 : He, kiel la *korniko* ekkrakis !
- korsar'** Ham 133,1 : Apenaŭ ni estis du tagojn sur la maro, forte armita *korsaro* komencis ĉasi nin. — Ham 109,9 : batalo nia mara kun *korsaroj*.
- korset'** Rab 17,2 : ke mi enpremu mian korpon en *korseton* kaj mi laĉu mian volon per leĝoj.
- kosinus'** FK 237,1 : *kos*.
- kotangent'** FK 237,1 : *kot*.

kozak' FK 323,19 : ektondris - *kozako* alvenis.

krabr' Rab 66,6 : [la flamo] devas detruĵi la nestojn de la *krabroj*.

kredit' FK 229,3 : enskribi la sumon en nian *krediton*.

kreditor' FK 159,14 : se mi ne pagos miajn ŝuldojn tiel baldaŭ kiel eble, mi timas, ke miaj *kreditoroj* min trenos tien per forto.

krejcer' Rab 67,6 : Ili riskas sian vivon por dek *krejceroj*.

krestomati' FK v,35 : Atentan tralegon de la Fundamenta *Krestomatio* mi rekomendas al ĉiu.

krizantem' Ham 130,27 : Jen estas *krizantemo*.

kronik' * FK 229,35 : Ĉe la *kronika* kataro de la konjunktivo.

krucifiks' Rab 121,7 : forŝiru lin de la *krucifikso*, se li preĝante kuŝas antaŭ ĝi genue.

« **kuli** » [orientlanda laboristo] FK 192,5.

kulinar' FK 203,33 : « Esploroj pri la *kulinara* scienco kaj arto ».

kultur' FK 277,11 : la tutan nian altan *kulturon* kaj civilizacion. — FK 188,24 : la homo kultura ... nutras sin per *mortintaĵo*.

kurioz' FK 89,15 : *Kurioza* trompo.

kurs' FK 204,7 : multaj membroj studas samtempe la specialan *kurson* de seminario. — FK 207,35 : studento povas lerni la *kurson* de latina kaj greka lingvoj. — FK

218,6 : dividi la poŝtaĵon laŭ la apartaj poŝtaj *kursoj*. — FK 218,17 : la *kursoj*, kiuj iras el Bremen. — FK 271,1 : dum tutaj tri jaroj la lokomotivoj *kursadis*.

kvadrat' FK 197,8 : ombras la spacon de tri *kvadrataj* metroj.

kvalit' FK 227,32 : Mi esperas, ke vi ŝatos la *kvaliton* tute rimarkindan de la komercaĵoj.

kvintesenc' Ham 60,35 : kio estas por mi tiu ĉi *kvintesenco* de la polvo?

L

laberdan' [ruse : labardan = sekigita gado] Rev 43,2 : Kia estis la nomo de tiu fiŝo? *Laberdano*, sinjoro.

labirint' FK 220,34 : konfuzita *labirinto* da sennombraj ĉambroj. — Rab 113,23 : Ĉio estas tiel malluma ... konfuzitaj *labirintoj* ... nenia eliro.

lap' [latine : *lappae flosculus hirsutus*; ruse : *lapuĥa*] Rab 67,2 : mi jam alkroĉiĝis al mia kandidato kiel *lapo*.

latin' FK 207,17 : la greka kaj *latina* lingvoj. — FK 286,30 : la lingvoj mortintaj (ekzemple *latinan*, grekan, hebrean).

lazur' FK 28,15 : ĵetis ĝin en la *lazuran* maron.

legitim' FK 89,21 : aperis en la hotelo kvara gasto, kiu *legitimiĝis* ĉe la mastro kiel kriminala policisto.

lekci' FK 208,12 : « *Lekcioj* pri la scienco de la lingvo ». — FK 77,7 : kiam la studentoj malfruis al la komenco de la *lekcio*.

leopard' Rab 28,13 : Leonoj kaj *leopardoj* nutras iliajn idojn.

liberal' Rev 97,5 : Hu, plumknaristoj, *liberaluloj* malbenitaj !

likopodi' Rab 15,25 : oni prenas nun la flamon de *likopodio*, teatra fajro.

list' Rev 48,17 : kaj ankaŭ por mia *listo* de servado.

literator' Rev 46,16 : *Literatorojn* mi ofte vidas.

literatur' FK 241,34 : ke la produktoj de unu *literaturo* estu aligitaj al ĉiuj aliaj *literaturoj*. — FK 207,19 : la universitato posedis jam fakultaton de *literaturo*.

litograf' FK 110,30 : La pentraĵoj sur la muro estis bone koloritaj *litografaj*.

litr' FK 199,27 : maŝinoj vaporaj, pumpantaj la akvon en la kvanto de 135 000 *litroj* en minuto.

logik' FK 207,22 : oni malfermis fakultaton de filozofio kaj *logiko*. — FK 269,9 : ĉu ekzistas eĉ guto da senco kaj *logiko*.

lord' FK 78,7 : *lordo* Temple [angla nobela titolo].

Lorelej' FK 327,33 : Ĝin *Lorelej'* faris kruela, per sia mirinda kantado.

loteri' FK 67,10 : mi mem ilin gajnis en la *loterio*. — Rab 80,19 : diverskolora *loterio* de la vivo, en kiu multaj metas en la ludon.

luidor' [franca monero « louis d'or »] Rab 144,23 : oni donos mil *luidorojn* al tiu.

Luter' Ekz 37,8 : *Luteranoj* ... estas kristanoj.

M

maat' [angle : mate] FK 216,26 : la *maatoj*, t. e. homoj starantaj en rango inter ŝipsoldatoj kaj ŝipoficiroj.

madejr' Rev 36,3 : Ni havas gubernian *madejron* : ĝi ne imponas per eksteraĵo, sed eĉ elefanton ĝi renversos.

magistr' Rab 53,19 : ruinigitaj butikistoj, forpelitaj *magistroj* kaj skribistoj.

magistrat' Rab 54,3 : Mi estis jam preta iri al la *magistrato* kaj protesti. — Rab 69,82 : Ja alte estimata *magistrato*.

maharaĝi FK 181,20 : trovi ŝteliston, kiu ŝtelis juvelojn el la trezorejo de la *maharaĝi*. {tiel, nesesperantigita al *maharaĝ-o* aŭ *maharaĝi-o*, kp. *kuli*}.

- Mahomet'** FK 31,29 : *Mahometano*, mi ne konas. — FK 266,3 : Ankaŭ tiuj ĉi signoj povas esti skribataj ... de dekstre al maldekstre, kiel ĉe la *Mahometanoj*.
- makaron'** [1^a senco = itale, france, angle, *macaroni*] FK 116,5 : kesto da rizo, tapioko kaj *makaronoj*. — FK 191,4 : en formo de faruno, grio, *makaronoj*, vermiĉeloj, ... [2^a senco = itale *maccherone*; france *macaron*; angle *macaroon*]. Rab 101,17 : Kiel ofte mi alŝovadis al vi kuketojn, aŭ biskvitojn, aŭ *makaronojn*.
- malabar'** FK 269,29 : li uzis skribajn signojn de ĉiuj popoloj, sed precipe *malabarajn*.
- mamont'** FK 195,17 : la tiel nomataj « *mamontaj* arboj ».
- mandarin'** FK 192,28 : Ĉiuj *mandarinoj* devas koni tiun ĉi lingvon.
- mani'** FK 272,14 : la samtempuloj montradis per la fingroj, kiel *maniulojn*. — Rab 86,1 : infektis vin per la *manio* fariĝi granda homo.
- manifest'** Rab 17,21 : Ni dissendos *manifeston* al ĉiuj kvar flankoj de la mondo.
- manifestaci'** [E1 unu Zamenhofa letero] : imponantan grandiozan *manifestacion* de interpopola frateco.
- maren'** Rev 84,8 : ekzistas du fiŝetoj : *mareno* kaj truto, tiel bongustaj, ke oni lekas al si la fingrojn.
- marionet'** Ham 90,16 : la *marionetoj* dancas. — Rab 113, 24 : finiĝas, kiel sengusta ludo de *marionetoj*.
- mark'** * FK 217,4 : prezentas la spezon de centoj da milionoj *markoj* ĉiujare. — FK 219,31 : monero *dumarka*.
- marmelad'** FK 190,36 : fruktaj gelatenoj, *marmeladoj*, konfitaĵoj.
- martir'** Rab 98,22 : tiu ĉi kredeble ne naskiĝis kiel *martiro* por sia kredo.
- matematik'** FK 207,18 : la universitato posedis jam fakultaton de *matematiko*. — FK 290,24 : ĝia perfekteco, kiu konsistas en *matematika* precizeco.
- materi'** Rab 15,28 : kio estas la *materio*, kiun li havis en siaj testikoj. — Rab 37,14 : Ĉu mia alte fluganta spirito devas lasi aligi sin per ĉeno al la limaka irado de la *materio*?
- material'** Ekz 31,16 : Ligno estas bona brula *materialo*. — FK 202,16 : La pretan *materialon* la organizatoroj trovis en la societo. — FK 22,18 : porti tiujn ĉi belegajn vestojn el tiu ĉi belega *materialo*. — FK 241,32 : Kiom da tempo, laboroj kaj *materialaj* rimedoj estas perdata.
- matron'in'** Ham 100,14 : grandaĝa *matronino*.
- mecenat'** FK 328,32 : amikoj *mecenatoj*, protegantoj estimataj.

- medicin'** FK 81,3 : Mirindaĵo en la *medicino*. — Rab 21,6 : ĝi estas nepardonebla, ke tiu homo ne studis la *medicinon*.
- medikament'** FK 187,27 : *senmedikamenta* kuracado. — Rev 43,12 : li estas jam sana; kaj ne tiom dank' al *medikamentoj*, kiom dank' al honesteco kaj ordo.
- meĥanizm'** Rab 37,13 : ĉu miaj projektoj devas sin klini sub la feran jugon de la *meĥanismo*?
- Meibom'** FK 233,6 : la glandetoj *Meibomaj* [angle : the Meibomian glands; france : les glandes de Meibomius.]
- melankoli'** FK 157,34 : Kelnero Olsen estis ĉiam *melankolia*.
- melodi'** Ham 142,8 : dum ŝi kantadis *melodiajn* kantojn.
- (**meskit'**) [En la 5^a eldono, 1907, pĝ. 33, lin. 30, troviĝas moskeo.]
- metafor'** Ham 90,2 : La Muskaptilo. Kial? Ĝi estas *metaforo*.
- metamorfoz'** Ham 47,17 : aŭdis jam pri la *metamorfozo* de la reĝid' Hamleto.
- metod'** FK 202,3 : tuŝante la *metodon* de memedukado. — Ham 56,25 : Kvankam tio ĉi estas frenezo, ĝi tamen havas en si *metodon*.
- Methodist'** FK 202,10 : devigata forlasi la kolecion kaj fariĝi *Methodista* predikisto.
- metr'** Ekz 32,6 : Alportu al mi *metron* da nigra drapo. — FK 197,5 : atingas la altecon de 2 *metroj*.
- miasm'** Ham 60,30 : putra, pesta amaso da *miasmoj*.
- miaŭ'** Ham 155,30 : La kat' *miaŭas*, hundo devas boji.
- mikroskopi'** FK 207,19 : kurson de *mikroskopio*.
- miliard'** FK 277,20 : tutaj milionoj kaj *miliardoj* da aliaj similaj al ni kreitaĵoj [Vidu miljard'].
- milion'** Ekz 14,3 : Tiu ĉi urbo havas *milionon* da loĝantoj. — Ham 97,35 : pereas ĉiuj tiuj *milionoj*.
- miljard'** {de OA 1 (1909): miliard' } FK 28,30 : el la ĉielo sur ŝin ekcelis *miljardoj* da scivolaj okuloj [Vidu miliard'].
- mimik'** FK 74,15 : Instruita *mimikisto*. — FK 74,25 : paroli per *mimiko*.
- mineral'** FK 195,10 : la lokoj riĉaj ... per *mineraloj*.
- miniatur'** Ham 63,2 : lia portreto en *miniatur*o.
- ministr'** FK 262,2 : la sekreta *ministraĵo* de internaĵoj. — Rev 47,26 : la *ministro* de la Aferoj Eksterlandaj. Rab 87,26 : Fine aperis unu *ministro* de la kortego.
- mirakl'** Rab 98,17 : Mi faros *miraklojn* en la turmentado. — Rab 20,26 : lasu min antaŭe varmiĝi, tiam vi vidos *miraklojn* !
- miriad'** FK 226,28 : kun *miriadoj* da ĉambroj de diversa grandeco.

N

mitologi' FK 203,314 : « *Mitologio greka* ».

mogol' Rab 69,10 : *grandmogolo* de ĉiuj kanajloj sub la suno !

monolog' Ham 80,18 : elparolu la *monologon* tiel, kiel mi montris al vi.

moral' Rab 99,20 : *moralisto*-konscienco. — FK 270,6 : grandaj ideoj en la regiono de *moralo*.

moske' FK 33,30 [laŭ 5^a eldono, 1907] : la ulemoj, kiuj instruas da saĝecon apud la sojlo de la *moskeo* de El-Hazar.

motiv' Ham 157,13 : ordono plej severa, per multo da *motivoj* ornamita pri la feliĉo de la Dana regno. — FK 275,5 : La sola *motivo*, kiun kelkaj el tiuj ĉi homoj elmetas.

motor' FK 242,22 : la lingvo ja estas la ĉefa *motoro* de la civilizacio.

(**movetono**) [okaza vorto, laŭ la franca *mauvais ton*. Vidu ankaŭ sub bon-tono]. — Rev 95,18 : « La juĝisto Ljapkin-Tjapkin estas en plej alta grado *movetono* » ... Kredeble franca vorto ... Diablo ĝin scias, kion ĝi signifas!

muzik' Rab 106,1 : per sia ĉiela *muziko*. — FK 272,11 : unuj kondiĉaj *muzikaj* signoj. — FK 306,6 : *muziko* ne konsistas en sola frapado de klavoj. — Ham 44,33 : li nur diligente *muzikadu*!

naft' FK 180,11 : gluo solvita en *nafto*.

naiv' Ekz 37,10 : Li estas nelerta kaj *naiva* provincano. — FK 243,32 : tiuj ĉi provoj estas fonditaj sur la *naiva* espero, ke la mondo renkontos ilin kun ĝojo.

narkotik' FK 115,18 : teo kaj kafo estas *narkotikaj* trinkaĵoj.

negaci' Rab 99,3 : la *negacio* de tiu naskiĝo.

negr' Rab 13,11 : tiun ĉi buŝegon de *negro*. — FK 88,15 : mi vidis *negron* tiel nigran, ke ...

nektar' FK 458,9 : dolĉan *nektaron* enverŝis.

nenial Ekz 30,6.

neniom Rab 50,9 : *Neniom* da filoj, *neniom* da filinoj *neniom* da amikoj !

nerv' FK 140,16 : Mi fariĝis *nerva* ĉe la penso. — FK 160,17 : *nerve* ludante kun la ventumilo de sia edzino.

neŭtral' FK 276,31 : lingvo internacia povas esti kaj estos nur ia *neŭtrala* lingvo. — FK 287,20 : plena *neŭtraleco* en rilato nacia.

nimf' Ham 76,5 : (A1 Ofelio) Ho, *nimfo*, prenu ĉiujn miajn pekojn.

nitri' FK 233,22 : *nitra* arĝento.

noktu' [latine *noctua*] Rab 115,3 : aŭskultu ! terure krias la *noktuo*.

norm' FK 262,7 : tute ne intencante forĵeti la penson de *norma* lingvo.

normal' Rev 78,22 : ŝi havas ne tute *normalan* cerbon : tia sama estis ankaŭ ŝia patrino. — Rev 97,10 : Ĝis nun mi ne povas reveni al *normala* stato.

numeral' FK 254,29 : la *numeraloj* fundamentaj ne estas deklinacitaj.

nunci' FK 99,21 : lian fraton, la *nuncion* de la papo.

O

oaz' FK 33,20 : plantas ĝin [la tabakon] en la *oazoj*.

objektiv' FK 229,36 : la *objektive* trovataj ŝanĝoj.

observatori' FK 240,15 : Direktoro de la *Observatorio*.

ocean' Ham 126,18 : La *ocean'*, el bordo elirinte, ne pli sovaĝe glutas 1' ebenaĵon. — Rab 13,17 : sur la bordon de tiu ĉi granda *oceano* {tiel} mondo. — FK 206,29 : Atlanta *Oceano*. — FK 182,15 : la Silenta *Oceano*. — FK 217,7 : la Granda *Oceano*.

od' FK 349,21 : En poemoj kaj *odetoj*.

oficial' FK 233,35 : Tiu ĉi okulakvo ... jam ne plu estas *oficiala*.

oftalm' FK 232,23 : *lagoftalmo*.

oktav' Rab 26,20 : se la libro de tiu ĉi verkisto ne gajnis per tio kelkajn *oktavajn* paĝojn.

oper' FK 77,33 : la *opero* iris tre bone. — FK 143,10 : sin kolekti en la *opero*. — FK 143,12 : la *opera* teatro estis plenigita.

operaci' FK 199,12 : kiu konsentus, ke oni faru al ĝi *operacion*. FK 178,32 : la *operacio* ŝajne ne tre plaĉis al ĝi.

opi' FK 234,1 : safrana tinkturo de *opio* (tinctura *opii* *crocata*).

orator' FK 62,20 : La Roma *oratoro* Cicero.

organ' FK 279,24-26 : objekto natura, organa, kiu dependas de apartaj fiziologiaj ecoj de la *organoj* de parolo. — FK 188,1 : la dentoj, stomako, intestaro de la leono ... la samaj *organoj* de la elefanto.

organism' FK 282,11 : la homa *organismo* ne povas sin movadi sur tabuloj. — FK 182,11 : apartenas al la *organismoj* de la plej malalta grado.

organiz' FK 201,32 : *Organizata* memlernado ŝajne estas ideo ne nova. — FK 191,18 : estaĵo alte *organizita*.

organizator' FK 201,26 : La unua penso de la *organizatoro* estis.

original' Rev 46,20 : Granda *originalulo* li estas. — FK 36,31 : Ŝi estis en ĉio *originala* infano. — FK 208,14 : *Originale* verkita de ... — FK 174,31 : ne konante la

originalon, mi adoris tiun ĉi fantazian portreton.

ortografi' FK 247,517 : akceptante nur la internacian *ortografion*. FK 290,34 : La *ortografio* en la plimulto de la lingvoj ... prezentas veran krucon por la lernanto.

oval' FK 223,23 : arkaĵo de duone *ovala* formo aŭ simila je forno de bakado.

P

pacient' FK 230,19 : atento devas esti turnata al la plendoj de la *paciento*. — Rab 65,7 : *pacientoj*, kiuj plore vokadis sian doktoron.

pakat' Rab 42,2 : Prenu, tiun ĉi *paketon*. — Ham 157,5-9 : mi ... forkaptis la *paketon*, kiun ili kun si tre garde portis ... Mi dissigelis la *paketon*. — FK 215,21 : ĉambbron ..., kiu tuta estas plenigita de *paketoj*.

panik' Rab 63,4 : *panika* teruro ĵetas ĉiujn sur la teron.

pantomim' Ham 80,30 : ordinare komprenas taksu nur sensencajn *pantomimojn* kaj bruon. — Ham 85,34 : Sur la sceno leviĝas kurteno kaj oni vidas *pantomimon*.

paragraf' FK 260,26 : serĉu la finiĝojn ... en la *paragrafo* de la responda parto de parolo.

paralel' FK 199,24 : multo da kanaloj *paralelaj* flankaj. — FK

313,11 : *paralele* kun tio ĉi difini komitaton. — FK 280,27 : *paralele* kun la patra lingvo.

parlament' FK 87,11 : prezidanto de la *parlamento* en la Provenco.

paroksism' Rab 82,11 : Nur paciencon, la *paroksismo* komencas jam fali.

parti' [en la aparta senco de persono edziĝonta, kiun oni konsideras laŭ ĝia rango aŭ stato]. — Rev 88,16 : Anna Andrejevna efektive atendis bonan *partion* por sia filino.

pasage' Rab 59,26 : *Pasaĝeroj* en la arbaro.

pasiv' FK 255,12 : Ĉiuj formoj de la *pasivo* estas formataj per helpo de responda formo de la verbo *esti* kaj la participo *pasiva*.

paskvil' Rab 29,4 : oni rigardus ĝin kiel malamikan *paskvilon* kontraŭ la homa gento.

pastoral' Ham 64,16 : por tragedioj, komedioj, historioj, *pastoraloj*, *pastoralaj* komedioj.

patos' Ham 65,27 : Nu, ekzemple, ian *patosan* parolon. — Ham 80,19 : se vi ĝin krios *patose* kiel multaj el niaj aktoroj.

patriot' FK 276,6 celado *patriota*. — Rab 71,10 : la ĉagrenitan *patrioton* li forpuŝis de sia pordo.

patriotism' FK 276,2 : la rilato internacia *patriotismo* kaj amo al sia familio.

pazigrافي' FK 267,23 : « *Pazigrafio* aŭ la arto fari sin komprenebla ».

- FK 287,8 : komencante de la plej malperfektaj *pazigrafioj* ĝis la plej perfekta tipo de plena kaj riĉa lingvo.
- pazilali'** FK 264,30 : Moses Paic ... publikigis *pazilalion* kaj *pazigrafion*.
- pean'** FK 454,26 : Belan *peanon* kantadis la maljunuloj Aĥajoj.
- pedagog'** FK 260,24 : la bone konata en sferoj *pedagogaj* lingvisto.
- pensi'** * FK 156,7 : vi estis ankoraŭ en *pensio*.
- perpendikular'** FK 179,8 : maldika streko, metita ... *perpendikulare* sur la mezon de la okulo.
- pers'** Rev 81,7 : elprenu tapiŝon la plej bonan - tiun kun la blua tono, la *persan*. — Rab 90,27 : de kiu vi deĵetadis la *persan* satrapon.
- perspektiv'** FK 224,34 : serio da arkaĵoj en *perspektivo*. — Rev 73,19 : post ĝi en la *perspektivo* montriĝas kelkaj aliaj.
- peruk'** Rab 16,27 : por ke ili vidu, kiel lia *peruko* estas frizita.
- Peterburg'** Rev 98,7 : laŭ mia *peterburga* fizionomio.
- pfenig'** Ekz 41,15 : Centimo, *pfenigo* kaj kopeko estas moneroj.
- pian'** FK 154,17 : Kiam oni sidiĝis al la *piano*.
- pietist'** Rab 27,7 : *pietistoj*, ĉarlatanoj, recenzantoj kaj friponoj.
- pigme'** Rab 66,10 : kiu venkis *pigmeojn* dum li devis frakasi titaĵojn.
- pilgrim'** Rab 9,3 : fari *pilgrimadon* al lia monumento.
- piramid'** FK 227,10 : la *piramidoj* de Egiptujo.
- pirat'** FK 95,1 : ekspedicio kontraŭ la *piratoj* de Tuniso.
- platin'** [praformo de plateno, FK 247,20].
- pleŭronekt'** FK 73,5 : *pleŭronektoj* (speco de fiŝoj = germana « Steinbutte »).
- podagr'** Rab 99,20 : *podagra* moralisto-konscienco.
- poem'** FK 198,30 : En la *poemoj* de Homero kaj Heziodo. — FK 305,20 : komisii al komitato verki bonan *poemon*.
- poet'** FK 349,20 : de verkistoj, de *poetoj*, en poemoj kaj odetoj. — Rab 65,18 : malriĉaj *poetoj*, kiuj ne havis ŝuojn por surpiedigi.
- poezi'** Rab 90,20 : Elizeo! *poezia* mondo! — FK 317,9 : *Poezio*.
- polemik'** [El unu Zamenhofa artikolo] : eliris lia verko *polemika*. — FK 262,1 bonege skribita kritika *polemiko*.
- polip'** FK 48,25 : *polipoj*, duone besto duone kreskaĵo.
- politik'** Rev 16,9 : tie ĉi estas kaŭzo delikata kaj pli *politika*. — Rab 73,14 : Jam la *politiko* povus ilin devigi plenumi sian vorton. —

- Ham 146,19 : Tio ĉi eble estis la kapo de ia *politikulo*. — FK 304,23 : kiaj ajn estus la *politikaj* kondiĉoj.
- pomp'** FK 260,10 : Sicard, kun granda *pompo* antaŭanoncis oportunan pazigrafion.
- popular'** FK 300,36 : en la publiko tre *populara* opinio. — FK 201,34 : *popularigado* de sciencoj. — FK 253,15 : [vortoj] kiuj apartenas nur al unu lingvo, sed estas *popularaj* ankaŭ ĉe la aliaj popoloj.
- por'** * Rab 70,16 : ke la ruĝa suko ŝprucu ĉe li el ĉiuj *ŝvitporoj*.
- postument'** FK 86,2 : staranta sur *postumento* vitra globo.
- poz'** Rev 73,30 : *pozante*.
- pozici'** FK 220,19 : La diversaj *pozicioj* en la formularoj estas komparataj. — Rev 37,9 : [ili] staras ĉe la fenestro en samaj *pozicioj*. — FK 110,14 mi estis en dubo, kian *pozicion* en la vivo ili povas okupi.
- pozitiv'** FK 286,13 : ni povas respondi tiun ĉi demandon tute *pozitive*. — FK 278,31 : efektivaj kaj *pozitivaj* sciencoj. — FK 206,29 : pri Comte kaj la *pozitivistoj*.
- precipitat'** FK 234,17 : ŝmiraĵon kun blanka hidrarga *precipitato*.
- prefiks'** FK 246,25 : Tion mi atingis per la enkonduko de diversaj *prefiksoj* kaj sufiksoj. — Ekz 30,6 : Aldonante la *prefikson* ...
- prelat'** Rab 55,19 : ŝvelas kun ĉiu horo kiel ventro de *prelato*.
- prepuci'** Rab 17,17 : vi volas eligi el modo la *prepucion*, ĉar la barbiro forprenis jam vian?
- primitiv'** FK 264,17 : la *primitiva* senta pririgardado.
- princip'** Rab 129,5 : se viaj *principoj* ankaŭ tiam vin ne forlasos, tiam vi gajnos. — FK 270,30 : Tio, kio antaŭe estos *principe* decidita de ili kiel dezirinda.
- problem'** FK 245,4 : La plej ĉefaj *problemoj*, kiujn estis necese ... solvi. — Ham 162,1 : Ĝi estas tro granda kalkula *problemo*. — FK 262,10: solvi la *problemon* de lingvo tutmonda.
- proced'** Rab 15,1 : kvazaŭ tio estus io pli, ol brula *procedo*.
- proces'** FK 206,16 : oni entreprenas *procesiojn*. — Rab 137,30 : en muta malĝoja *procesio* kun kleinitaj kapoj. [41]
- produktiv'** FK 278,7 : tio ĉi engultas ja *neproduktive* grandegan multon da laboroj.
- profan'** FK 181 : estas tenataj en plej granda sekreto antaŭ la *profanoj*. — Rab 54,3 : protesti, ke la kanajlo tiel *profanas* mian nomon.
- profesor'** FK 77,6 : *Profesoro* de zoologio. — Rab 15,29 : ftiza

- profesoro* ... legas studigon pri forto.
- program'** FK 203,8 : tiu ĉi sumo servas por sendado de *programoj*. — Ham 71,26 : mi tiam scios *programon* mian veran.
- projekci'** FK 238,33 : *M* estas la *projekcio* horizontala de la punkto *m*.
- projekt'** Ekz 25,25 : Laŭ la *projekto* de la inĝenieroj. — Rab 80,16 : iliajn abelajn klopodojn kaj iliajn gigantajn *projektojn*.
- proksimum'** FK 128,4 : nur *proksimume* duonon da horo. — FK 253,18 : kiu havus eble nur signifon *proksimuman*.
- prokuror'** FK 87,15 : la reĝa *prokuroro* eĉ bestojn tiradis al juĝo.
- prolog'** Ham 86,31 : ĉu tio ĉi estas *prologo* aŭ ia aforismo? — Ham 157,34 : mia kapo komencis vive ludi sen *prologo*.
- propagand'** FK 235,8 : Multaj homoj laboras por la *propagando* de la bela lingvo.
- prostituci'** Rab 26,28 : kaj se ĝia nomo eĉ estus *prostitucio*.
- proteg'** FK 328,32 : *Protegantoj* estimataj de l' Akademio.
- protekt'** Rev 91,8 : ne rifuzu al ni vian *protektadon*. — Rab 16,19 : ke li ilin *protektu* ĉe lia eminenta moŝto. — Rab 105,10 : Vi, mia Karolo, estu mia genio *protektanta* kontraŭ tiu ĉi fremdulo.
- protest'** FK 272,25 : eble *protestis* kontraŭ la enkonduko de arta alfabeto. — FK 286,24 : kontraŭ tio ĉi *protestus* la vivo mem. — Rab 54,3 : iri al la magistrato kaj *protesti*, ke la kanajlo tiel profanas mian nomon.
- proto-** Rev 84,25 : Arĥifriponoj, *protokanajloj*, maraj trompisto!
- Providenc'** Rab 26,2 : tion ĉi mi nomas esti valora ilo en la mano de la *Providenco*.
- provizor'** [El unu Zamenhofa letero] : la « *Provizora* Komitato de Organizado ».
- proz'** Rev 43,30 : filozofii : iafoje per *prozo*, kaj alian fojon eĉ versetoj elsaltas. — FK 167,28 : kredi, ke en nia *proza* tempo iom da poezio ankoraŭ povus ekzisti.
- prozelit'** FK 206,10 : Por akiri *prozelitojn*, la societo faras, kion ĝi povas.
- psalm'** FK 183,27 : kiom da versoj sin trovas en la *Psalmoj*.
- pseŭdo-** FK 279,32 : senenhava *pseŭdosciencia* babilado. FK 293,35 : batalilon nur de *pseŭdoinstruitaj* sofistoj.
- psiĥologi'** FK 207,29 : *psiĥologio* kaj sociologio.
- pud'** Rev 19,4 : [en noto] *Pudo*, rusa mezuro por pezo, kiu valoras 16^{kg}, 380.
- puf'** FK 154,12 : multo da sendifinaj *puf-seĝoj*.

puls' Ham 108,2 : Tamen vidu, mia *pulso* en takto batas. Rab 13,24 : por irigi la *pulson* de la monda societo.

pustul' Rab 33,30 : Eĉ el *pustulaj* lipoj la amo ja povas ....

R

(**rac'**) [Preseraro, korektita en la 5^a eldono de FK, 1907; vidu *ras'*].

raci' FK 244,33 : la enkonduko en uzadon de *racia* lingvo internacia.

radikal' FK 291,6 : *Radikale* ŝanĝi tiun ĉi ortografion estas absolute ne eble.

raket' FK 41,28 : kiam la reĝido al ili eliris, pli ol cent *raketoj* leviĝis en la aeron, — FK 42,7 : la *raketoj* sin ne levadis pli en la aeron.

ras' FK 179,21 : la *rasoj* pli malaltaj, kiel ekzemple negroj k. t. p.

real' FK 301,24 : projektoj, kiuj de *realiĝo* staras ankoraŭ tre kaj tre malproksime. — FK 301,30 : kiam la aŭtoroj de tiuj ĉi projektoj alpaŝas al ilia *realigado*. — FK 177,14 : Nia *reala*, proza tempo.

recenz' Rab 25,2 : pro la groŝo skribus *recenzojn*, kiel estas nun modo. — Rab 27,8 : *recenzantoj* kaj friponoj.

recept' FK 111,27 : la solan skribadon de *recepto*. — Rab 18,19 : se iu volos skribi *recepton* por la hundo.

redukt' {fontindiko mankas, probable el FK} la hungaro ... en sia verko *reduktis* la tutan sumon de la homaj ideoj al ĉirkaŭ 500 fundamentaj kaj komunaj.

reflektor' FK 17 : Kiam mi malfermis la lanternon, ĝi flugis kontraŭ la *reflektoron*.

reformaci' FK 203,29 : « Historio de la *reformacio* » de Heret.

reĝisor' [france : régisseur] FK 77,34 : La direktoro iras al *reĝisoro*.

reklam' FK 287,28 : li volas fari *reklamon* al la lingvo. — FK 302,20 : agadis per la plej vasta, pure Amerika *reklamo*.

rektangul' FK 236,1 : du linioj NS kaj EO sin kruciĝantaj *rektangule* en l. {eble interpretinda kiel kunmetaĵo: rekt-angul-e}

rekviem' Ham 153,1 : se ni al ŝi ekkantus *rekviemon* simile al mortintaj en pieco.

relief' FK 68,5 : kiel oni povas la plej *reliefe* prezenti du procesantojn.

renom' Rab 53,23 : [ili] havas tiel grandan *renomon* en la ĉirkaŭaĵo de kvardek mejloj. - Rab 58,13 : la *renom* de nia hetmano.

reputaci' FK 229,15 : Ĝi ĝuas tie ĉi la plej bonan *reputacion*.

respublik' Rab 17,9 : tiam Germanujo fariĝos *respubliko*.

retorik' FK 207,20 : la universitato posedis jam kurson de *retoriko*.

retort' FK 297,1 : viva ekzistaĵo ne povas esti kreita en la *retorto* de ĥemiisto.

reviz' Rev 5,32 : oficisto, kun la ordono *revizi* la tutan gubernion.

revizor' Rev 91,29 : La oficisto, kiun ni prenis por *revizoro*.

revoluci' FK 278,3 : bonfaran *revolucion*, kian faros la enkonduko de lingvo internacia.

revu' FK 273,17 : en diversaj gazetoj kaj *revuoj* aperas artikoloj.

rezignaci' FK 183,33 : finis la aferojn terajn kaj atendis *rezignacie* la morton.

rezult' FK 62,14 : Kio *rezultus*, se mi agadus kun ili pli malbone?

rezultat' Ekz 42,1 : ni ne povis atingi ian *rezultat*on. — Ham 121,15 : tima dubo, kiu tro longe pensas pri la *rezultato*. — Rab 80,21 : nuloj estas la *resultato*.

ripar' Rev 43,16 : Tiom da diversaj klopodoj sole pri la pureco, *riparado*. — Rab 65,19 : sian solan paron [da ŝuoj] ili fordonis por *ripari*.

rism' FK 228,19 : mi mendas de vi cent *rismojn* da papero.

ritm' Ham 52,17 : mi ne posedas la arton *ritmigi* miajn sopirojn.

rok' Rab 77,4 : la eĥo de la grotoj kaj *rokoj*. — FK 395,15 : Ĉe l' maro nigra *roko* grandegas.

rol' Ham 53,6 : se mi en la afero ludus *rolon* de leterujo aŭ de skri-

botablo. — Ham 61,15 : Tiu, kiu ludas la *rolon* de reĝoj. — Ham 81,27 : ne permesu paroli pli, ol troviĝas en ilia *rolo*.

roman' FK 123,22-26 : *romano* sub la titolo « Terura Sekreto » .... La *romano* estis tre interesa : en ĝi estis teruraj mortigoj. — FK 177,15 : la *romanaj* fantazioj de la juna paro. — FK 177,17 : tiel longe, kiel amo ekzistos en la mondo ... tiel longe ankaŭ la *romaneco* vivos. [Ankaŭ laŭ dua senco :] — FK 303,10 : la lingvoj *romana-germanaj*.

rubl' Rev 22,20 : li ĝin forblovas por dudeko da *rubloj*.

rut' [latine : ruta] Ham 130,25 : Vi povas porti vian *ruton* kun ia speciala signo.

rutin' FK 268,33 : konforma al la *rutinaj* ideoj de la amaso. FK 273,15 : la *rutino* kaj spirita inercio. — FK 282,19 : malgraŭ ĉia batalado de la flanko de la *rutinuloj*.

S

sabr' Rab 74,3 : Vidu, kiel minace brilas iliaj *sabroj*!

saduke' Rab 16,23 : Ili kondamnas la *sadukeon*, kiu ne venas sufiĉe diligente en la preĝejon.

saĝum' {saĝ'um'} Rab 129,20 : Interna tribunalo, kiun vi neniam

- povos subaĉeti per skeptika *saĝumado*.
- samovar'** Rev 85,13 : Tial ke vi eltrinkas dek ses *samovarojn* en tago, tial vi levas la nazon. — Rev 84,24 : kio, *samovaristoj*, arŝinistoj, plendi vi ekvolis?
- sankci'** Ham 6,8 : laŭ la kontrakto antaŭsigelita kaj *sankciita* de la rajt' kaj moro.
- Sankta Vito'** [laŭ medicina latino, « la malsano de Sankta Vito » = *chorea*]. Rab 22,10 : Li faras gestojn, kiel ĉe la malsano de *Sankta Vito*.
- sarafan'** FK 122,11 : juna bela virino en ruĝa *sarafano*.
- sarkasm'** FK 84,22: kun *sarkasma* rideto sur la lipoj. — Rab 49,23 : Francisko ... *sarkasme* ridas.
- satana'** Rev 85,23 : *Satano* nin tentis. — Rab 110,8 : Ha, *satano!* kien vi implikas mian animon? — Rab 73,15 : plenumi sian vorton, se ĝi estus donita eĉ al la *satano*.
- satir'** Rev 98,29 : kun la plej satira vizaĝesprimo. — Ham 56,13 : La malnobla *satira* verkisto de tiu ĉi libro. — R 73,9 : la *satiristo*.
- Satir'** Ham 14,35 : Se lin kompari kun la nana reĝo, li estis Apolono ĉe *Satiro*.
- satrap'** Rab 90,27 : la herba monteto, de kiu vi deĵetadis la persan *satrapon*.
- scen'** Rev 98,22 : muta *sceno*. — Ham 70,14 : la tutan *scenon* li
- dronigus per siaj larmoj. — Ham 173,26 : oni aŭdas pafojn post la *sceno*. — Ham 65,32 : ĝi neniam estis donata sur la *sceno*.
- sekant'** FK 239,29 : *sek* D.
- sekci'** Rev 45,23 : la *sekciestro* estas amika al mi.
- sekreci'** FK 230,5 : La *sekrecio* estas malgranda. — FK 233,26 : la kataro estas akompanata de pli forta *sekrecio*.
- sekund'** * FK 83,36 : ricevinte ... elvokon al duelo, sendis *sekundanton*. — FK 150,21 : mi mem estos *sekundanto* por vi. Ho, la duelo estos gajega! {probable misanalizo, la vorto estas sekundant' ne sekund'ant' }.
- seminari'** FK 204,7 : specialan kurson de *seminario* por instruistoj.
- semit'** FK 192,10 : la hebrea, sira kaj aliaj *semitaj* lingvoj.
- senat'** Rev 66,8 : diversaj eminentuloj, *senatanoj* kaj admiraloj. — Rab 74,23 : diru al la *senato*, kiu vin sendis.
- sentiment'** FK 157,27 : kiaj *sentimentaj* kapricoj tio estas?
- sfer'** FK 236,35 : la triangulo formita, sur la *sfero* ĉiela, per la poluso, la zenito kaj la suno. — Ham 104,20 : Majesta aglo, kiu alte flugas en la plej puraj *sferoj* de l' aero. — FK 316,23 : ĉiu povas agadi aparte, en sia *sfero*. — FK 260,24 : bone konata en *sferoj* pedagogaj lingvisto.

- simbol'** FK 198,18 : ne vidas en la kiso *simbolon* de amo. — FK 261,29 : tiu ĉi *simbola* skribado. — R 267,35 : per unu komuna *simbola* signo estas esprimata tiu sama penso.
- simetri'** Rab 128,30: se mi rompus ĉi tiun Veneron {nun: Venus'}, tiam la *simetrio* kaj beleco ĉesus ekzisti.
- simpati'** Rab 25,16 : Kiel la grandaj spiritoj ja *simpatias!* — Rab 92,18 : vi havas por li grandan *simpatian*. — FK 279,2 : pri siaj *simpatioj* kaj antipatioj.
- simptom'** FK 229,35 : *Simptomoj*.
- sinedri'** Rab 26,11 : la vostoportantaj anĝeloj aranĝas sian sanktegan *sinedrion*.
- sintaks'** FK 261,13 : li eĉ ne pensis pri la *sintakso* de la lingvoj.
- sinus'** FK 237,1 : *sin*.
- sir'** FK 192,10 : la hebrea, *sira* kaj aliaj semitaj lingvoj.
- siren'** Ham 1,7 : Ŝiaj vestoj ... kva-zaŭ *sirenon* ŝin ankoraŭ portis. — Rab 111,17: kiu forlogis min per sia *sirena* kanto.
- sistem'** FK 274,21 : Ni analizos *sisteme* la sekvantajn demandojn. — FK 185,16 : nia tuta planeda *sistemo*. — Rab 129,3 Tiun ĉi araneaĵon da *sistemoj* disŝiras la sola vorto : vi devas morti!
- skandal'** Rev 95,30 : Kia *skandalo* neatendita!
- skelet'** Rab 116,21 : maljunulo malgrasa kiel *skeleto*.
- skeptik'** Rab 129,22 : Interna tribunalo, kiun vi neniam povos subaĉeti per *skeptika* saĝumado.
- skval'** FK 377,31 : La *skvaloj* mordegas la vostojn al si, pro la malsatego obstina.
- sociologi'** FK 207,30 : psiĥologio kaj sociologio.
- sofist'** FK 293,36 : batalilon nur de pseŭdo-instruitaj *sofistoj*.
- solid'** FK 83,27 : tiajn fortajn konvinkojn kaj tiajn *solidajn* botojn. FK 240,11 : se oni translacie movas ... la elipson ... kiel *solidon*. — FK 108,20 : Ĉio en li montris certan *solidecon*.
- sond'** Rab 88,1 : mi flugas al la urbo, mi *sondas* ĉe la kortego. — Rab 56,16 : vi spionas, *sondas*, kiu plej multe krias.
- spad'** Rev 17,11 : alportu el tie la *spadon*. — Rev 59,9 eniras streĉiĝinte, en uniformo, subtenante la *spadon*.
- special'** Ham 130,26 ; Vi povas porti vian ruton kun ia *speciala* signo. — FK 305,24 : Ĝi postulas ... *specialan* talenton kaj inspiron. — FK 180,32 : la *specialeco* de postesignistoj.
- specimen'** FK 227,28 : kelkajn *specimenojn* de la vendobjektoj.
- spektakl'** FK 206,16 : oni donas *spektaklojn*. — Rab 62,19 : La

tuta urbo eliris, por vidi la *spektaklon*.

spelt' FK 191,3 : poligono, *spelto*, milio k. t. p.

spiral' FK 225, 16 : iroj, kiuj sin levas *spirale*. — FK 226,26 : *spirala* aŭ ŝtupara leviĝo.

stadi' FK 232,9 : kataro akra, kiu transiris en la *stadion* kronikan. — FK 287,7 : trairadis diversajn *stadiojn* ... ĝis la plej perfekta tipo.

statistik' FK 266,26 : D^{ro} Wild, la bonega naciekonomiisto kaj *statistikisto*.

statu' FK 36,35 : nur unu belan *statuon*, kiu prezentis tre belan knabon. — Rab 139,22 : staras muta kaj rigida kiel *statuo*.

stenografi' FK 262,19 : nia nuna *stenografio*.

sterling' FK 70,8 : mi donus cent funtojn *sterlingajn* [laŭ 5^a eldono]. — FK 70,21 : Pagu al mi sekve mian honorarion de cent funtoj *sterlingaj*, [laŭ 5^a eldono].

stud' FK 203,24 : *studanto* de la unua kaj kvara jaroj. — FK 204,5 : *studi* ian specialan branĉon.

subjekt' Rev 40,24 : Li estas ĉefurba *subjekto*. — Rab 65,19 : [vindinfanoj, fornosidistoj, pacientoj, gravedaj virinoj, malriĉaj poetoj] kaj ankoraŭ diversaj similaj *subjektoj*.

subjektiv' FK 280,20 : la *subjektivaj* simptomoj.

sufiks' Ekz 30,9 : fari aliajn vortojn per helpo de ... *sufiksoj*. — FK 246,28 : la enkonduko de diversaj prefiksoj kaj *sufiksoj*.

sultan' FK 187,1 : La *sultano* Murado IV punadis la fumantojn per morto. — FK 31,4 : la legendo pri la *sultano* de Kandaĥoro.

superlativ' FK 254,27 : la *superlativo* [estas farata] per *plej*.

Ŝ

ŝanc' FK 285,20 : se diversaj lingvoj havas por tio pli-malpli egalajn *ŝancojn*. — FK 290,36 : *ŝancoj* por esti elektitaj.

ŝovinism' FK 270,36 : eĉ la plej varmega blinda *ŝovinismo* [France : chauvinisme = opinioj malmoderaj pri patriotismo kaj milito]. {post Fundamentigo de -ist' analizinda kiel ŝovin'ism'}.

ŝoviniŝt' FK 275,26 : « malfeliĉo », kiel nomos ĝin la naciaj *ŝoviniŝtoj*. {post Fundamentigo de -ist' analizinda kiel ŝovin'ism'}.

Ŝŝ! Rev 54,18 : *Ŝŝ!* (fermas al li la buŝon).

T.

takt' [Unue, muzika takto aŭ ritma batado; due, per metaforo jam internacia, sprita takto, kio trafas la ritmon de la vivo]. Ham 108,3 :

- Deliroj? Tamen vidu, mia pulso,
En *takto* batas, tute kiel via,
Kaj kantas tiel same tute sane.
- Rab 24,27 : tintante promenadi laŭ la *takto* de tamburo. — FK 78,13 : Ĉu vi ne havas orelojn, ne havas ideon pri *takto*, ke vi kantas kiel sovaĝuloj? — [El unu Zamenhofa artikolo] : ili komencis batali kontraŭ li per la plej *sentaktaj* personaj atakoj kaj insultoj. — FK 91,12 : agi kun granda *takto* kaj singardemo.
- taktik'** Rab 15,32 : Hometoj ... kritikis la *taktikon* de Hanibalo.
- taler'** Rab 85,11 : por tio, ke vi mortigu malriĉajn vojaĝantojn pro unu *talero*. — FK 301,32 : tia letero tiam kostis ĉirkaŭ unu *talero*.
- tangent'** FK 237,1 : *tg D*.
- tanin'** FK 234,4 : *tanino*, bora acido kaj aliaj adstringantaĵoj.
- Tantal'** FK 108,6 : volante diri « *Tantalaj* turmentoj ».
- tapiok'** FK 116,5 : rizo, *tapioko* kaj makaronoj.
- tars'** FK 230,2 : Estas modera ruĝeco de la konjunktivo, aŭ nur super la *tarso*, aŭ ankaŭ en la parto transira.
- tatar'** Rev 69,27 : Li ekkaptas per la barbo kaj diras : « Ha, vi, *tataroj* » — FK 90,9 : Ruso kaj *tataro* veturis kune.
- teatr'** Ekz 32,1 : ofte vizitas la *teatron*. — Rab 111,32 : ĝi estis nur la larmoj en la *teatro*. — Ham 81,10 : la aplaŭdado de la tuta *teatro*. — FK 143,12 : la opera *teatro* estis plenigita.
- teĥnik'** FK 252,28 : vortoj *teĥnikaj* en ĝi ne estas troveblaj. — FK 279,30 : per misteraj por la amaso terminoj *teĥnikaj*.
- tekst'** Ham 158, 2 : Mi min sidigis kaj elpensis baldaŭ alian *tekston* por letero tiu. — FK 85,11 : telegramo kun konvena *teksto*.
- telegraf'** Ekz 36,4 : Mi gratulis *telegrafe* la junajn geedzojn.
- telegram'** FK 85,4 : Jubilea *telegramo*. — FK 267,22 : vortaj *telegramoj* en la lingvo germana.
- temperament'** Rab 114,6 : la *temperamento* de mia patro. — Ham 161,16: ŝajnas al mi, ke estas tre sufoke kaj varmege, laŭ mia *temperamento*.
- temperatur'** FK 247,19 : [Ekzemplo de internacia vorto].
- templ'** Ham 22,17 : kun la kreskado de la *templo* ofte ŝanĝiĝas la spirito kaj la servo interne. — Rab 90,21 : via piedo paŝas en sankta *templo*.
- tendenc'** Rev 63,17 : li inspiras al la junularo *malbontendencajn* regulojn.
- tenor'** FK 179,27 : la unuaj havas ordinare voĉon sopranan kaj *tenoron*. — FK 179,19 : la antikvaj loĝantoj de Eŭropo estis *tenoroj*.
- teolog'** FK 107,3 : kiel muŝoj ĉirkaŭ sukero aŭ *teologo* ĉirkaŭ paroĥo.

- teologi'** FK 207,20 : la universitato posedis jam kurson *teologian*.
- teori'** [El la Deklaracio de Boulogne] : *teoria* disputado kondukos al nenio. — FK 86,10 : ĉiu, por klarigi la fenomenon, elpensis sian *teorion*. — FK 284,2 : ĉia batalado abstrakta kaj *teoria*. — FK 235,19 : *teorion* de la sunhorloĝo.
- terapi'** FK 233,1 : *Terapio* ... kuracado.
- termit'** FK 222,11 : La loĝejoj de la *termitoj*.
- ties** Ekz 30,4 : {citaĵo mankas}.
- tinktur'** FK 234,1 : safrana *tinkturo* de opio (*tinctura opii crocata*).
- tip'** FK 277,10 : konstruitaj laŭ la sama *tipo*, kiel la homo. — FK 287,9 : ĝis la plej perfekta *tipo* de plena kaj riĉa lingvo.
- tipografi'** FK 261,11 : estus necesa loko de 135 literoj *tipografiaj*.
- tiran'** FK 85,22 : la *tirano* trairis tra Liono. — Rab 140,10 : mi kontraŭstaras al la *tirano* fatalo. — Ham 80,82 : li volas nepre esti pli *tirano* ol la *tirano* mem.
- titan'** Rab 66,11 : kiu venkis pigmeojn, dum li devis frakasi *titanojn*.
- tju!** FK 27,6 : fortimigis la lupon per fortega « *tju!* ».
- torent'** Rab 6,32 : ili fluis, verŝiĝis *torrente* de tiu ĉi kompatema vango. — Rab 10,30 : La digo estas for, kaj la *torento* de liaj deziroj povos pli libere fluegi.
- tortur'** Rev 70,19 : Mi vin ne submetos al korpa puno aŭ al *torturo*.
- tradici'** Ham 126,26 : kvazaŭ malaperis nun subite la historio kaj la *tradicioj*.
- tragedi'** Ham 64,14 : La plej bonaj aktoroj en la mondo, por *tragedioj*.
- tragi-** Rab 42,5 : tiu ĉi *tragi-komedio*.
- traktat'** FK 271,4 : skribadis ... *traktatojn* pri tio, ke konstruado de lokomotivoj estas infana entrepreno. — FK 289,7 : ne havas la eblon analizi tie ĉi ..., ĉar tio ĉi postulus tutan vastan *traktaton*.
- transit'** FK 221,16 : poŝtaĵoj difinitaj por la eksterlando kaj por *transita* traŭro. — FK 218,7 : objektoj difinitaj por la traŭro *transite*.
- translaci'** FK 240,7 : se oni *translacie* movas la rondon.
- (**trapez'**) [Tiu ĉi vorto rilatas al la antikva greka vivo. Ĝi estas anstataŭigita ĉe FK 353,32, en la 5^a eldono, per festenaj.]
- tribunal'** Rab 129,22 : Interna *tribunalo*, kiun vi neniam povos subaĉeti. — Rab 66,12 : kiu povus regi la venĝan glavon de la supraj *tribunaloj*.
- tribut'** Ham 119,3 : la *tribut'* estimon vian montras. — Ham 158,16 : se Anglujo volas plue resti fidela *tributulo* de Danujo.

triumf' Rab 40,13 : Via kolero nur dolĉigos al li la *triumfon*. — FK 87,33 : forlasis *triumfe* la salonon de juĝo.

trup' Ham 81,24 : Mi esperas, princo, ke nia *trupo* estas sufiĉe libera de tiaj mankoj.

ts! Rab 109,18 : *Ts! ts!*

tunel' FK 71,13 : ĉar tiam la *tunelo* ne estis ankoraŭ preta.

turk' Rev 10,31 : Estos milito kun la *turkoj*.

U

ulem' FK 33,29 : la *ulemoj*, kiuj instruas la saĝecon apud la sojlo de la moskeo.

unison' FK 311,18 : al ili *unisone* devas soni ankaŭ ĉiuj aliaj vortoj.

uragan' Ham 80,24 : en mezo de la riverego, ventego aŭ, tiel diri, *uragano* de via pasio. — FK 193,17 : en tiu ĉi maro glacia komenciĝos ventegoj kaj *uraganoj*.

utopi' FK 241,20 : al li estos proponata ia neefektivebla *utopio*. — FK 274,2 : ĉu efektive ni ... laboras por ia *utopio*.

uvertur' FK 143,14 : La *uverturo* pasis.

uzurpator' FK 85,23 : La *uzurpatoron* oni vidis en 60 mejloj de la ĉefurbo.

Ŭ

ŭa! Rev 87,30 : Ĉiam la bubeto krios : *ŭa! ŭa! ŭa!*

Ŭo' Ekz 1 [nomo de la litero Ŭ.] {analizo diskutebla, probable devas esti ŭ'o}.

V

vad' Rab 99,17 : La homo naskiĝas el koto, *vadas* kelkan tempon en koto.

valor' Rev 91,18 : ne al ĉiu *senvalorulo* oni ja povas doni sian protektadon. — Rab Ĝ2,8 : Ĝi estis ŝerco, kiun *valoras* aŭskulti. — FK 237,28 : metinte iliajn *valorojn* eltiritajn el la formulo.

vegetar' FK 187,21 : la okazo vivi *vegetare*. — FK 189,2 : la *vegetarano* ĝuas pli bonan sanon.

vegetarism' FK 187,11 : La *vegetarismo*, t. e. vivado per la produktajtoj de la regno kreskaĵa.

velociped' FK 297,14 : la arta veturado per helpo de vaporo aŭ *velocipedo*.

vibraci' Rab 37,25 : akompanataj de malakordo de la meĥanikaj *vibracioj*.

viper' FK 168,8 : La malgranda *vipero* tiel fortike enmordiĝis en ŝian koron. — Rab 69,1 : vi friponoj, venenaj *viperidoj*.

vison' FK 354,7 : etendas kiel tend'
visono.

vivisekci' FK 199,8 : Memvola *vivisekcio*.

vodevil' Rev 46,16 : Mi ankaŭ
verkas diversajn *vodeviletojn*.

vojevod' FK 321,11 : *vojevodo*
kolera al la hejma kastelo rapidas.

volteran' {volter'an', anoj de la
franca filozofo *Voltaire*} Rev
8,19 : Tiel aranĝis jam Dio mem,
kaj la *volteranoj* vane kontraŭ tio
ĉi parolas.

Z

zigzag' FK 40,3 : la fajraj fulmoj
zigzage sin ĵetadis en la ŝaŭman
maron.

zodiak' FK 236,3 : markitaj punktoj
kun la signoj de la *zodiako*.

zoologi' FK 77,6 : Profesoro de *zoo-*
logio N.

Propraj Nomoj

A-C

Adam' Ham 144,27 : En la Biblio
estas ja dirite : ĉiuj nobeluloj de-
venis de *Adamo*.

Aĥaj' FK 454,26 : Belan peanon
kantadis la maljunuloj *Aĥajoj*.

Amali' Rab 76,29 : deklaras sin pro-
pravole sklavo de *Amalio*.

angl' Ham 158,16 : se *Anglujo* volas
plue resti fidela tributulo de Dan-
ujo.

Antverpen' FK 89,16 : prezentante
sin kiel komisaroj Amerikaj de la
ekspozicio *Antverpena*.

Apolon' Ham 14,35 : Se lin kompari
kun la nana reĝo, li estis *Apolono*
ĉe Satiro.

Artur' FK 131,26 : Ŝi aŭtomate sin
apogis sur la brakon de *Arturo*.

aŭstr' FK 234,19 : Laŭ la nova
Aŭstruja farmakopeo.

Bremen' FK 218,17 : la kursoj, kiuj
iras el *Bremeno*.

belg' FK 197,30 : La *Belga* konsulo
en Buenos-Ayres.

Bernard' Ham 2,29 : He! *Bernardo!*

Budd' FK 191,18 : la pli altaj kasto-
j de la hindoj-*buddistoj*.

Cezar' Rab 112,27 : Ĉu la granda
urb' ankoraŭ staras ... dum en ĝi
neniu nun *cezaras?*

Cicer' FK 62,20 : La Roma oratoro
Cicero.

D-G

dan' {Ham titolpaĝo : reĝido de *Danujo*}. — Ham 157,13 : ordono plej severa, per multo da motivoj ornamita pri la feliĉo de la *Dana* regno. — Ham 158,16 : se Anglujo volas plue resti fidela tributulo de *Danujo*.

El-Hazar' FK 33,30 [laŭ 5^a eldono, 1907] : la ulemoj, kiuj instruas da saĝecon apud la sojlo de la moskeo de *El-Hazar*.

Francisk' Rab 49,23 : *Francisko* ... sarkasme ridas.

{**frank'** Rab 5.3 : *Frankujo*. Salono en la kastelo de Moor.}

german' Rab 17,9 : tiam *Germanujo* fariĝos respubliko.

H-J

Hanibal' Rab 15,32 : Hometoj ... kritikas la taktikon de *Hanibalo*.

Helen' FK 199,8 : Ne ekzistas tie eĉ unu epiteto, kiu karakterizus la buŝon de *Heleno*.

Henrik' FK 69,34 : El la anekdotoj, kiuj rakontas pri *Henriko VIII*.

Heziod' FK 198,30 : En la poemoj de Homero kaj *Heziodo*.

hind' Rab 84,23 : mi partoprenis en ekspedicio al *Hindujo*. —

Horacio Ham 89,26 : pli da aferoj, ol en la lernejoj instruas [21] filozoj, *Horacio*.

Homer' FK 198,30 : En la poemoj de *Homero* kaj *Heziodo*.

hungar' {fontindiko mankas, probable el FK} la *hungaro* ... en sia verko reduktis la tutan sumon de la homaj ideoj al ĉirkaŭ 500 fundamentaj kaj komunaj.

{**Jesu'** Rab 7,1 : *Jesuo*, Mario!}

Jupiter' Rab 66,9 : kiu arogis ludi kun la bastonego de *Jupitero*.

K-M

Kamil' FK 184,35 : la glora franca astronomo *Kamilo Flammarion*.

Kandaĥor' FK 31,4 : la legendo pri la sultano de *Kandaĥoro*.

Karol' Rab 105,10 : Vi, mia *Karolo*, estu mia genio protektanta kontraŭ tiu ĉi fremdulo.

{**Lepsik'** Rab 5,9 : letero de nia korespondanto en *Lepsiko* ...}

Lion' FK 85,22 : la tirano trairis tra *Liono*.

Mekk' FK 33,29 : tabako estas la plezuro de la hadĵioj, kiuj vojaĝas al *Mekko*.

Murad' FK 187,1 : La sultano *Murado IV* punadis la fumantojn per morto.

N-P

Nansen' FK 190,9 : supozante, ke la ekspedicio de *Nansen* havos sukceson.

{**norveg'** Ham 0 [Personoj] : Fortinbras, reĝido de *Norvegujo*}.

Pariz' FK 225,7 : Tiuj ĉi iroj servas en la komenco, simile al la katakumboj {de OA 2 katakomboj kun -o-} de *Parizo*, kiel la rompejoj.

Perill' Rab 114,7 : kial mia *Perillo* faris el mi bovon, en kies *ardanta* ventro la homeco rostiĝas.

Peterburg' Rev 93,7 : laŭ mia *peterburga* fizionomio.

Provenc' FK 87,11 : prezidanto de la parlamento en la *Provenco*.

R-Z

Rom' FK 62,20 : La *Roma* oratoro Cicero.

Tunis' FK 95,1 : ekspedicio kontraŭ la piratoj de *Tuniso*.

Vener' {nun: Venuson} Rab 128,30: se mi rompus ĉi tiun *Veneron*, tiam la simetrio kaj beleco ĉesus ekzisti.

Zeŭs' FK 106,6 : Se en liaj manoj sin trovas la egido de *Zeŭso*.

Ω

Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto

(BK)

Superrigardo pri la volumoj

(Stato Apr. 2017)

N.	N.	Titolo / Enhavo	Mil.	Eld.	Rimarkoj
I.	1.	Bulonja Deklaracio, Antaŭparolo, Gramatiko, Ekzercaro	BD – A – FG – FE	4a	Okt. 2015
II.1	2.1	Ĝenerala Parto de Vortaro Oficiala	VO	1a	Antaŭe parte en BK I
II.2	2.2	Vortaro Oficiala – Listo de la Oficialaj Vortoj A-K	VO	7a	Apr. 2017
II.3	2.3	Vortaro Oficiala – Listo de la Oficialaj Vortoj L-Z	VO	7a	Apr. 2017
III.	3.	Zamenhofa Uzado. Kelkaj Misinterpretoj	Z - Mis	1a	Antaŭe parte en BK I
IV.1	4.1	Akademia Dokumentaro – Lingva Komitato (1905-1947)	AD	1a	Kolekto de decidoj de LK inter 1905 kaj 1947
IV.2	4..2	Akademia Dokumentaro – Akademio (1948-2016)	AD	1a	Kolekto de decidoj de AdE ekde 1948
V.	5.	Akademia Nomaro	AN	1a	Membroj de Lingva Komitato kaj Akademio
VI.	6.	Lingvaj Respondoj	LR	8a	Kompletigita kaj rearanĝita
VII.	7.	Vortaro de Kabe 1910	Kabe	3a	Komentita kun listo de geografiaj kaj propraj nomoj de Kabe el 1910
VIII.	8.	Vortaro Esperanto-Franca de De Beaufront 1904	Beau		aperonta
IX.	9	Jürgensen-Vortaro Esperanto-Germana 1904	EG 1		aperonta
X.	10	Wackrill, A.E. Zamenhofaj Vortoj. Paris 1908	ZV	1a	reeld. 2017

Ĉiuj volumoj estas senkoste elŝuteblaj de

<http://esperanto-akademio.wikispaces.com/eniro>

Berlina Komentita Bibliografio de la Vortaroj kaj Terminaroj de Esperanto 1887-2014 - BKB -

(Majo 2015)

BKB registras laŭeble ĉiujn menciindajn leksikografiajn verkojn esperantajn de la komenco ĝis fine de 2014. Krom per la bazaj bibliografiaj indikoj, BKB klarigas multajn verkojn per specimenoj, notas recenzojn kaj indikas referencojn al plia legado pri esperantaj vortaristoj. Aparta fokuso estas sur la multaj disaj vortaroj, verkitaj en diversaj elektronikaj formoj dum la lastaj ĉirkaŭ dek kvin jaroj de post 2000. BKB celas esperantologojn, bibliotekojn, kolektantojn kaj leksikografojn kaj terminologojn, serĉantajn fidindan respondon al la demando „kio jam ekzistas?“.

Specimeno

Tradukoj de la Universala Vortaro

Armena

1912 **Zamenhof**, L.L. Universala vortaro de la lingvo internacia Esperanto. Eldono armena. Paris: Hachette, 1912. 51 p. — pr. Ahmed Ihsan. 19 x 13 cm.

Bulgara

1910 **Oreškov**, G.; **Atanasov**, G.; **Zamenhof**, L.L. k.a. Fundamenta universala vortaro de la lingvo internacia Esperanto (Bulgara eldono) Osnoven universalen reĉnik na mezdunardniya ezik Esperanto. Sofia: S.M. Stojkov, 1910. [4], 96 p. — 16x11 cm. ĉ. 2.630 radikoj.

Ĉeĥa

- 1909 **Kühnl**, Eduard (1884-1966) [[W](#)]. Universala Vortaro. En: Fundamento de Esperanto, Eldono Bohema. 2.631 radikoj. Paris: Hachette & Cie, 1909 / Praha: F. Topic, 1909. xi, 92 p. — 17x11 cm.

Ĉina

- 1930 **Lǐ Luò** [t.e. **Li Lok**]. Universala Vortaro. En: Fundamento de Esperanto (Gramatiko, Ekzercaro, Universala Vortaro) - Shìjièyǔ zhī jīchǔ. Guǎngzhōu (Canton): Guǎngzhōu shìlì Shìjièyǔ shīfān jiǎngǐ suǒ (Kantona Esperanto-Instituto), 1930. vi, 104 p.

Greka

- 1907 **Kuluri**, Konstantino. Universala Vortaro de la Lingvo internacia “Esperanto”. 2.631 radikoj. En: Fundamento de Esperanto, Eldono Greka. Paris: Hachette, 1907. pr. Imprimerie Lahure, Paris. 17x11 cm XI, 105, [6] p.

Hispana

- 1907 **Inglada [Ors]**, Vicente [[W](#)]. Universala Vortaro de la Lingvo Internacia “Esperanto”. En: Fundamento de Esperanto. Paris: Hachette, 1907. — 2.631 radikoj
2a eld. 1913. XI, 92 p. — 17x11 cm.

Hungara

- 1909 **Lengyel** Paul, de (trad.) (1868-1932) [[W](#)]. Universala Vortaro de la Lingvo internacia “Esperanto”. Az Esperanto Nemzetközi Nyelv Egyetemes Szótára. En: Fundamento de Esperanto, Eldono Hungara (Az Esperanto Alapkönyve). p. 51-95. Paris: Hachette / Budapest: Kókai Lajos Könyvkereskedése, 1909. xi, 95, [5] p. — pr. Imp. Paul Brodard, Coulommiers. 17x11 cm. 2.631 radikoj.
- 2006 **Horvath** J[oszef]. Fundamento de Esperanto, Eldono Hungara. Antwerpen: FEL [Flandra Esperanto-Ligo] 2006. 142 p. — 21 cm. ISBN 9077066241. [Foto](#). Nova traduko.

Itala

- 1907 **Junck**, Rosa [trad.] (1850-1929) [[W](#)]. Universala Vortaro. En:

Fundamento de Esperanto, eldono itala. Paris: Hachette, 1907. ix, 94 p. — 17x11 cm. BIL 2689. 2.631 radikoj. — Rec.

Giambene, Luigi. En: Roma Esperantisto. 1908, p. 99: „pli ol 100 malĝustaĵoj“ (cit. laŭ BIL 2689). Junck devene estis ĉehino, edziniĝinta al germano kaj post ties morto translokiĝinta al la itala Lazura Bordo. Ŝi ne sufiĉe bone parolis la italan por senpeke plenumi la tradukon, kiu pro tio estas multloke malĝusta.

2a eld. Milano: Avanti, **1922**. 179 p. —

Japano

1933 **Ishiguro** Yoshi H. [trad.] Universala vortaro de la lingvo internacia Esperanto. En: Fundamento de Esperanto. Gramatiko, Ekzercaro, Universala Vortaro. Tokio: Hakubunkwan, 1933. 352 p. — [IEMW](#). 2.629 radikoj.

Nederlanda

1922 **Schoofs**, Frans [trad.]. Universala Vortaro de la Lingvo internacia “Esperanto”. En: Fundamento de Esperanto, Eldono Flandra-Holanda (Fundament van Esperanto). Antwerpen: Belga Esperanto Instituto / 's Gravenhage: Centra Esperanto Librejo / Paris: Esperantista Centra Librejo, 1922. 112, [12] p. — pr. Paul Brodard, Coulommiers. 17x11 cm. [IEMW](#). 2.631 radikoj

2a rev. eld. 1929. Paris : Esperantista Centra Librejo. **1929**, 112 p. — IEMW.

3a rev. eld. 1938.

2005 **Desmet**, P. [trad.]. Universala vortaro. En: Fundamento de Esperanto. Eldono Nederlanda. Antverpeno: Flandra Esperanto-Ligo 2005, 136 p. — 21 cm. ISBN 9077066195. Nova traduko.

Pola (brajla)

1932 **Rytenberg**, Eugenjus. Uniwersalny Słownik. Universala Vortaro. En: Podstawy Języka Międzynarodowego Esperanto (Fundamento de Internacia Lingvo Esperanto). Warszawa: Wydawnictwo Państwowego Instytutu Głuchoniemych i Ociemniałych (Ŝtata Blindul-Instituto), 1932. 48 p. — 33x26 cm. En brajlo. ĉ. 2.630 radikoj.

Portugala

2013 **Braga**, Ismael **Gomes** (trad.); **Ribeiro**, Hamilton **Leite** (trad.). O Fundamento do Esperanto em Língua Portuguesa. Fundamento de Esperanto Portugallingve.

Versio 2.0 de 2013-02. 106 p. — Nur [rete](#) konsultebla. Nur Antaŭparolo (trad. de Ribero), Gramatiko kaj Ekzercaro (ambaŭ trad. de Braga), sen UV. La Gramatiko en Esperanto laŭ la versio el PAG, la oficialaj kvin referenc-lingvoj mankas. La portugala laŭ la ortografia reformo de 1990.

2015 **Flores**, Túlio (trad.). Fundamento de Esperanto. O Fundamento do Esperanto. Brazila Eldono. Braziljo: Brasila Esperanto Ligo [BEL] 2015. 384 p. — 20,5 cm. ISBN 978-85-88913-14-1. La originalo de 1905 (Antaŭparolo, Gramatiko, Ekzercaro kaj UV) kun traduko al la portugala. Esperanto → portugala

Slovaka

1907 **Škarvan**, A.; **Evstifejev**, N.P. [trad.]. Fundamento de Esperanto. Eldono Slovaka. 1907.

Faks. repr. Partizánske: Espero. 2007. — 18 cm. ISBN 9788096953363.

Sveda

1897 **Nylén**, Paul (1870-1958) – [\[W\]](#). Esperantisk-svensk ordbok efter D:r L. Zamenhofs “Universala Vortaro”. 2.629 radikoj. Uppsala, Uppsala Esperantoförening, [1897]. 68 p. — pr. Uppsala Nya Tidnings Aktiebol[ag] Tr., Uppsala. 18x13 cm. [Rete konsultebla](#).

Rumana

1908 **R[obin]**, G[abrielo]; **M[itran]**, D. Universala Vortaro de la Lingvo internacia “Esperanto”. En: Fundamento de Esperanto, Eldono Rumana. Paris: Hachette, 1908. IX, 92, [1] p. — pr. Paul Brodard, Coulommiers. 17x11 cm. 2.631 radikoj.

Turka

1910 **Regno**, Ajdina [pseŭd. de J. Guéron] [trad.]. Universala Vortaro. En: Fundamento de Esperanto, Eldono Franca-Turka, Dua Parto. Paris: Hachette, 1910. 126 p. — pr. Ahmed Ihsan et Cie, [Aidin]. 18x12 cm. 2.631 radikoj.

De la sama aŭtoro

- 2016 **Welger**, Helmut. Norma Esperantologio (1999). Komentita reeldono de la klasika verko pri la interpretado de l' Fundamento kiel „leĝo“.
- 2016 **Grosjean-Maupin**, Émile. Raporto pri la nomoj de landoj kaj landanoj (1922). Komentita transskribo el 2016 de la klasika raporto al la Akademio.
- 2015 Berlina Vortaro de Mallongigoj kaj Sigloj de Esperanto (**BVM** – aperonta)
- 2014 / Berlina Komentita Bibliografio de Vortaroj kaj Terminaroj en
2015 Esperanto 1887-2014 (**BKB**). (Majo 2015).
- 2014 **Butler**, Montagu C[hristie] (1884-1970) [[W](#)]. Esperanto-English Dictionary. London: British Esperanto Association (Inc.), 1967. 450 p.
- Html-versio 2014** komentita kaj enkondukita de Bernhard **Pabst** ĉe <http://esperilo.be/butler.htm> (2,4 kb)
- 2013 **Kabe** [pseŭd. de Kazimierz **Bein**] (1872-1959) [[W](#)]. Vortaro de Esperanto. Paris: Hachette & Cie 1910, [4], 175, [9] p.
- 5a enhance neŝanĝita eld.** Berlino: Bernhard Pabst, 2013. 208 p. — A4. Skanita, per tekstrekona programo prilaborita kaj komentita versio en nova grafika formato. Rete konsultebla ([pdf](#), 1,5 mb). Kun enkonduko de Bernhard Pabst.

Ĉiuj volumoj estas libere elŝuteblaj de

Retejo: <http://esperanto-akademio.wikispaces.com/eniro>

Wackrill: Zamenhofaj Vortoj Paris 1908

La konkordanco de Wackrill el 1908 estis grava prepara laboro por la Unua Oficiala Aldono de 1909 (OA 1), kiu eksplicite referencas al ĝi. Sed ankaŭ ĉiuj postaj OA ĉerpis el ĝi, tamen sen mencii tion. Kelkaj de ĝiaj pli ol 800 vortoj eĉ ankoraŭ ne estas aldonitaj al la Fundamento de Esperanto laŭ la aktuala stato de 2007 (OA 9), kvankam ili meritis tion. Prenitaj la vortoj ĉefe estas el la Zamenhofaj tradukoj de *Hamleto*, *Revisor* kaj *Rabistoj* krom el la pluraŭtoraj *Fundamenta Krestomatio* sub redakto de Zamenhof kaj kelkaj aliaj fontoj.

La komentita reeldono (skanaĵo) de la iom malofta verketo faras la gravan helpilon denove facile konsultebla por ĉiuj. Kiel volumo 10 de la **Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto (BK X)** ĝi plenumu la mandaton de la Antaŭparolo al la Fundamento eltrovi „la veran sencon de ĉiu vorto“.

Pri la aŭtoro de la komentoj

Bernhard Pabst estas juristo kaj vivas en Berlino. Li estas ĉefa aŭtoro de la Berlina Komentario pri la Fundamento de Esperanto kaj publikigis multajn detal-studojn pri tiu baza verko de Esperanto.